
ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

pro základní vzdělávání

ZÁKLADNÍ ŠKOLA JESENÍK

Účinnost od 1. 9. 2022

Montessori

pro život

Je mnoho cest směřujících ke šťastnému životu člověka. Touto větou začíná školní vzdělávací program tzv. klasických tříd na ZŠ Jeseník. A koněm mnohým cestám se přidává i tento vzdělávací program, kterým se na téže škole řídí Montessori třídy. Oba vzdělávací programy mají mnoho společného. Jak také jinak - žáci a učitelé obou vzdělávacích směrů sdílí společné prostory, dodržují stejný školní řád, mají společnou vizi, a směřují k ní společnou strategií. Podobné mají i názvy: Škola/Montessori pro život. Sama Marie Montessori zakládala školy, jež měly děti připravovat na reálný život. A tím je aktuálně život ve 21. století. Se všemi svými požadavky na rozvoj kompetencí, osvojování znalostí a uvědomování si morálních hodnot.

Školní vzdělávací program zpracovali:

Jan Hanulík, Barbora Wormová, Radka Těšíková

1. Identifikační údaje školy	5
2. Charakteristika školy	6
2.1. Velikost a organizace školy	6
2.2. Vybavení školy	6
2.3. Charakteristika Montessori pedagogického sboru	7
2.4. Charakteristika žáků	7
2.5. Spolupráce s rodiči a jinými subjekty	8
2.6. Dlouhodobé projekty ZŠ Jeseník	9
3. Charakteristika ŠVP	10
3.1. Zaměření školy	10
3.2. Výchovné a vzdělávací strategie	12
3.2.1. Vzdělávací strategie	12
<i>Výukové strategie</i>	12
<i>Evaluační strategie</i>	13
3.2.2. Výchovné strategie	14
3.3. Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	14
<i>Způsoby zajištění podpory</i>	15
3.4. Vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných	16
3.5. Průřezová témata	17
3.5.1. Přehled průřezových témat a jejich začlenění do předmětu	
<i>Kosmická výchova</i>	18
3.5.2. Tématické dny	19
4. Učební plány pro 1. stupeň	21
5. Učební osnovy	23
5.1. Charakteristika vyučovacího předmětu Kosmická výchova	23
<i>Obsahové vymezení</i>	23
<i>Časové vymezení</i>	23
<i>Organizační vymezení</i>	23
<i>Výchovné a vzdělávací strategie</i>	23
5.2. Vzdělávací obor Český jazyk a literatura	25
5.3. Vzdělávací obor Cizí jazyk	28
5.4. Vzdělávací obor Matematika a její aplikace	29

5.5.	Vzdělávací obor informatika	33
5.6.	Vzdělávací obor Člověk a jeho svět	33
5.7.	Vzdělávací obor Hudební výchova	37
5.8.	Vzdělávací obor Výtvarná výchova	39
5.9.	Vzdělávací obor Člověk a svět práce	40
5.10.	Vzdělávací obor Etická výchova	42
5.11.	Vzdělávací obor Tělesná výchova	44
6.	Hodnocení žáků a autoevaluace školy	46
6.1.	Pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků	46
	<i>Práce s chybou</i>	46
	<i>Měřítko hodnocení</i>	46
	<i>Záznamy o školní práci dětí</i>	47
	<i>Vysvědčení</i>	47
	<i>Vedení dětí k dovednosti sebehodnocení</i>	47
	<i>Vzájemné hodnocení</i>	47
6.2.	Autoevaluace školy	47
	<i>Oblasti autoevaluace</i>	48
	<i>Nástroje autoevaluace</i>	48
	<i>Předpokládané rozvržení autoevaluace</i>	48

1. Identifikační údaje školy

Název školy: Základní škola Jeseník, příspěvková organizace
Adresa: Nábřežní 413/28, 790 01 Jeseník
IČO: 705 999 21
Právní forma: Příspěvková organizace
Zařazení do sítě škol: 1. 1. 2001
Identifikátor zařízení: 600 150 518
Ředitel školy: Mgr. Dominik Liberda
Statutární zástupce: Mgr. Radka Burešová
Kontakty: 584 401 200, e-mail: skola@zsjesenik.cz

Zřizovatel školy: Město Jeseník
Adresa zřizovatele: Masarykovo nám. 167/1, 790 01 Jeseník
Kontakt na zřizovatele: 584 498 142

Školská rada: Zřízena ke dni 15. 10. 2006, má 9 členů (3 jmenování zřizovatelem, 3 z řad zákonných zástupců, 3 z řad pedagogů)

Platnost ŠVP: 1. 9. 2022
Účinnost ŠVP: 1. 9. 2022

SEBEVĚDOMÁ
A OTEVŘENÁ ŠKOLA
S NABÍDKOU

2. Charakteristika školy

2.1. Velikost a organizace školy

Základní škola Jeseník, příspěvková organizace, se sídlem Nábřežní 28/413, vznikla dne 1. 7. 2006 sloučením tří jesenických základních škol. Má dvě odloučená pracoviště 1. stupně – na ulicích B. Němcové a Průchodní. Je to úplná základní škola, která poskytuje základní vzdělání pro cca 800 dětí v 1. až 9. postupném ročníku. Výuka 1. stupně probíhá na pracovištích na ulicích B. Němcové a Průchodní, výuka 2. stupně pak na pracovišti na ulici Nábřežní. Žáci jednotlivých ročníků jsou rozděleni do několika paralelních tříd. V každém ročníku 2. stupně je jedna třída s rozšířenou výukou tělesné výchovy – program SPORT+. Na škole je zřízeno několik oddělení Školní družiny a Školní klub. Od školního roku 2019/2020 zahájila škola na 1. stupni na ulici B. Němcové program vzdělávání dle principů Marie Montessori ve spolupráci se Spolkem Montessori Jeseník ve speciálních “M třídách”, které jsou momentálně dvě.

V budoucnu bude dostupné návazné vzdělávání i na 2. stupni. Od školního roku 2022/2023 budou mít děti z “M tříd” možnost navštěvovat také Montessori družinu, kterou povede kvalifikovaný Montessori vychovatel.

2.2. Vybavení školy

Pro program Montessori disponuje naše škola dvěma učebnami a jedním oddělením školní družiny. Tyto prostory jsou přizpůsobeny výuce dle Montessori principů a jsou průběžně vybavovány potřebnými Montessori pomůckami. Pro děti z Montessori tříd je k dispozici také školní knihovna, kterou postupně dovybavujeme.

Základní škola celkově na svých třech pracovištích disponuje více než 50 učebnami, 4 tělocvičnami a 3 výdejními strav. Součástí všech tří pracovišť jsou i venkovní areály a sportoviště. Pro výuku pracovních činností žáků 2. stupně je k dispozici školní pozemek. Všechna pracoviště jsou vybavena počítačovou učebnou. Ve většině kmenových učeben pracují žáci s novými technologiemi – interaktivní tabule, vizualizéry apod. Všechna oddělení Školní družiny a Školního klubu provozují svoji činnost ve vymezených a vyhovujících proJe storech. Všechna pracoviště mají bezbariérový přístup do budov.

Na ulici Průchodní společně sdílíme prostory areálu se SVČ DUHA. V roce 2015 došlo k revitalizaci venkovního areálu školy, který v současné době slouží i široké veřejnosti.

Pracoviště disponuje odbornými učebnami pro výuku informatiky a hudební výchovy. V roce 2019 si v rámci participativního rozpočtu žáci vytvořili svůj relax koutek.

U budovy školy na ulici Boženy Němcové je od roku 2018 k dispozici dopravní hřiště, které spravuje SVČ DUHA. Škola disponuje učebnou pro výuku informatiky, jazyků, školní kuchyňkou a učebnami pro výuku dle principů Marie Montessori. V roce 2019 si žáci v rámci participativního rozpočtu vytvořili svůj fitness koutek. V rámci participativního rozpočtu si žáci vytvořili svůj fitness koutek a malou horolezeckou stěnu. Je zde také umístěna půjčovna koloběžek (pro jednu celou třídu).

Na pracovišti na Nábřežní ulici mohou žáci využívat školní kuchyňku, je zde zázemí pro výuku pracovní výchovy a technologií, tzn. dílny. Ve školním roce 2015/16 byla vybudována učebna a žákovská laboratoř pro výuku EVVO. Od školního roku 2019/2020

byl v rámci participativního rozpočtu obnoven provoz školního bufetu. Na jeho chodu se podílejí správní zaměstnanci i žáci Školního parlamentu.

2.3. Charakteristika Montessori pedagogického sboru

Pedagogický sbor tvoří učitelé a vychovatel školní družiny, podle aktuální potřeby žáků zajišťujeme také přítomnost asistentů ve třídě. Všichni pedagogičtí pracovníci jsou vzdělávání v Montessori pedagogice.

V rámci ŠPP pracují na naší škole celkem tři výchovní poradci, dva metodici prevence a školní psycholog. Dalšími osobami vstupujícími do výchovně vzdělávacího procesu jsou koordinátor ŠVP, koordinátorka EVVO, metodici IT, kariérový poradce a školní asistentka. Všichni pedagogičtí pracovníci se vzdělávají podle plánu dalšího vzdělávání, který je v souladu se strategickým plánem školy, aktuálními prioritami a trendy.

2.4. Charakteristika žáků

Montessori třídy na naší škole zajišťují návaznost vzdělávání především pro děti, které prošly předškolní přípravou na principech Montessori pedagogiky. Naše třídy navštěvují žáci nejen z Jeseníku, ale i jeho okolí. Děti dojíždějí až 20 km. V rámci dlouhodobé koncepce škola počítá s návazností vzdělávání i na 2. stupni. V tomto ohledu se ZŠ Jeseník stává středem zájmu zákonných zástupců preferujících tuto vzdělávací formu v rámci celého Mikroregionu Jesenicko.

2.5. Spolupráce s rodiči a jinými subjekty

Spolupráce a komunikace se zákonnými zástupci probíhá v několika rovinách.

Zákonní zástupci mohou školu či přímo výuku navštívit kdykoliv po vzájemné dohodě s pedagogy či vedením školy. Pravidelně pak v době třídních schůzek a konzultačních dnů. Společné třídní schůzky se konají minimálně 1x ročně a 2x ročně jsou rodičům a žákům nabídnuty konzultační hodiny nebo tripartity (společná konzultace učitele, rodiče a žáka). Zákonní zástupci mají možnost navštívit školu také během *Dne otevřených dveří* a vzájemné setkávání probíhá také na různých akcích pro žáky a rodinné příslušníky. Jedním z hlavních komunikačních kanálů pro komunikaci mezi pedagogy, žáky, zákonnými zástupci i vedením školy je elektronický systém *Edookit*. Při komunikaci na dálku nebo v rámci distančního vzdělávání využívají pedagogové další technologie a komunikační kanály (např. cloudové nástroje, videokonference).

Prostřednictvím školního webu jsou zákonní zástupci informováni na začátku školního roku o personálním obsazení školy, výchovně-vzdělávací nabídce školy a organizaci vyučování v příslušném školním roce. Dále zde mohou najít obecné informace o škole, kontakty na pracovníky školy, odkaz na dokumenty školy a další nabídku. Průběžně jsou také na stránkách školy aktualizovány údaje o chodu školy, dění ve škole a kalendář akcí. Na konci školního roku je zveřejňována výroční zpráva, ve které lze najít informace o úspěších žáků v konkrétních soutěžích. Zákonní zástupci se mohou o aktuálním dění na škole informovat také prostřednictvím aplikace Facebook – ZŠ Jeseník nebo Montessori Jeseník.

S realizací Montessori vzdělávání pomáhá škole Spolek Montessori Jeseník. Jeho členové se podílejí jak na pedagogické činnosti, tak na vytváření podpůrného organizačního zázemí v případě akcí nad rámec školy. V neposlední řadě vybírá od rodičů příspěvky na výuku, díky kterým jsou třídy dovybavovány pomůckami. Zbytek finančních prostředků slouží pro vyplácení odměn asistentům pedagoga a k pokrytí nákladů akcí zaměřujících se na osvětu Montessori pedagogiky a budování komunity alternativního vzdělávání. V podobném režimu pomáhá Spolek také s chodem Montessori třídy na MŠ K. Čapka.

Mezi další spolupracující subjekty školy patří SVČ, MŠ (besedy o školní zralosti, návštěvy předškoláků ve třídách, dny dětí pro předškoláky, ukázkové hodiny apod.), především pak zmíněná pobočka s Montessori třídou na MŠ K. Čapka. Její pedagogové jsou také vzdělávání v Montessori pedagogice a jsou učitelům na ZŠ k dispozici při řešení otázky odkladu školní docházky či při řešení připravenosti dítěte na specifický pracovní režim v Montessori třídě. Dále jsou ke spolupráci zvány základní školy v okrese Jeseník, Střední průmyslová škola Jeseník, Gymnázium Jeseník, Střední škola gastronomie a farmářství Jeseník, organizace EduArt, ZUŠ Jeseník, Město Jeseník – projekty MAP, ŠPV, Centrum společných aktivit, Městská knihovna Vincence Priessnitze, MKZ – Kino Pohoda, Divadlo Petra Bezruče, Informační centrum Jeseník, Vlastivědné muzeum Jesenicka, Okresní archiv Jeseník, sportovní oddíl běžeckého lyžování (FENIX SKI TEAM), Policie ČR, HZS Olomouckého kraje, SPC a PPP Olomouckého kraje, Technické služby Jeseník, Česká spořitelna, CHKO Jeseník, Poradna zdraví Šumperk, spolek Sudetikus a další.

2.6. Dlouhodobé projekty ZŠ Jeseník

1. Místní akční plán (OP VVV) - edukační aktivity a DVPP
2. Šablony (OP VVV) - otevřené a inovativní vzdělávání, rozvoj ICT, DVPP
3. Ovoce a mléko do škol - zdravé svačinky pro naše děti
4. Školní bufet na Nábřežní - rozvoj specifických kompetencí žáků
5. Naše zahrada - dlouhodobá proměna areálů školy s participací žáků

3. Charakteristika ŠVP

3.1. Zaměření školy

V našich třídách se snažíme navazovat na odkaz Marie Montessori a v duchu jejich pedagogických zásad provázíme žáky jejich vzděláváním.

Naším cílem je poskytnout žákům smysluplné vzdělávání propojené se skutečným životem, umožnit jim samostatnost a nezávislost a vést je ke svobodě postavené na zodpovědnosti a respektu vůči druhým i světu.

Abychom těchto cílů dosáhli, stavíme na třech základních pilířích, kterými jsou připravené prostředí, pozorování a vývojové potřeby žáků.

Připravené prostředí

Využíváme propracovaný a speciálně vytvořený systém připraveného prostředí v podobě pomůcek a vzdělávacích materiálů. Jeho základními principy jsou celistvost – postup od celku k detailu, propojenost různých oborů a zároveň izolovanost jednotlivých vlastností, které děti zkoumají. Důležitou součástí materiálů je zabudování sebekontroly, která vede žáky k samostatnosti a schopnosti řídit vlastní proces vzdělávání. Dalším bodem Montessori systému vzdělávání je také specifická organizace práce, která zahrnuje jak setkávání v komunitním kruhu, skupinovou a frontální tak i individuální práci. Vzdělávání se odehrává ve věkově heterogenních skupinách, kdy se starší a mladší děti mohou učit společně a od sebe navzájem. Na výběru vzdělávacího obsahu se podílejí žáci se svým učitelem, učí se práci plánovat i reflektovat. Míra svobody závisí na míře zodpovědnosti, kterou je dítě schopno prokázat.

Součástí připraveného prostředí je také sám pedagog, který nepřestává pracovat na svém profesním i osobnostním růstu.

Pozorování

Hlavním zdrojem podnětů pro učitele, jak a kam žáky posouvat na jejich cestě za vzděláním, je pozorování. Díky němu učitel může zachytit signály žáků a správně reagovat na jejich potřeby, současně z něj čerpá podněty pro zpětnou vazbu, kterou žákům poskytuje v podobě slovního hodnocení.

Vývojové potřeby žáků

Vývojové potřeby, jejich znalost, rozpoznávání a správné reagování na ně je pak dalším a velmi důležitým pilířem tohoto vzdělávání, který zajišťuje dětem prostředí, ve kterém se mohou bezpečně vyvíjet.

Naplňováním těchto principů spolupracujeme na společných vizích a strategickém směřování školy. Ty jsou rozpracované do priorit, strategických a operačních cílů a jsou shrnuty v dokumentu VIZE 2022+ a Strategický plán školy. Obecná vize školy je vyjádřena ve slovech **SEBEVĚDOMÁ A OTEVŘENÁ ŠKOLA S NABÍDKOU**.

Zásady směřující k cílům v oblasti klimatu školy a hodnocení žáků jsou shrnuty v dokumentu Školní řád s mottem **Férově, s respektem a s nasazením!**

VIZE 2022+

a

Strategický plán školy

ŠKOLNÍ ŘÁD

ŠKOLNÍ ŘÁD

Férově, s respektem a s nasazením!

"Má-li být škola otevřeným a svobodně fungujícím prostředím, musí mít nastavená dobrá pravidla, která budou chránit všechny, kteří ji vytvářejí: žáky, rodiče i učitele. Podobně jako hra může přinést radost a potřebný užitek jen za určitých podmínek, jsou tyto podmínky klíčové i v prostředí školy. Jednáme spolu **férově**, zachováme **respekt** k sobě navzájem a své povinnosti plníme s maximálním **nasazením**."

Mgr. Dominik Líberda - ředitel

Nabyl platnosti dne: 20. 5. 2019

Nabyl účinnosti dne: 1. 9. 2019

Se zapracovaným **Dodatkem č. 1: O distančním vzdělávání** s platností a účinností od 12. 10. 2020 (změny v textu vyznačeny modrou barvou)

Tento ŠKOLNÍ ŘÁD je vydán ředitelem školy na základě ustanovení § 30, odst. 1 zákona č. 563/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) v platném znění.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA JESENÍK, příspěvková organizace

3.2. Výchovné a vzdělávací strategie

Strategie jsou sestaveny do tří obsahových celků s uvedením klíčových kompetencí, které především rozvíjí.

3.2.1. Vzdělávací strategie

Výukové strategie

Podle míry zralosti a připravenosti dáváme žákům svobodu ve výběru témat, činností a jejich uspořádání v pracovním bloku. Rovněž si mohou volit místo či volit mezi skupinovou či samostatnou prací. (KU, KSP, KP)

Nabízíme připravené prostředí s pomůckami, na kterých žáci pracují. (KU, KŘP, KP)

Nabízíme žákům lekce, ve kterých se seznamují s tématy nebo učivem, které je zajímavá nebo vychází z povinného vzdělávacího obsahu stanoveného v ŠVP. (KU)

Vedeme žáky k řešení problémů samostatně, poté s pomocí spolužáků a teprve potom s učitelem. (KU, KŘP, KK, KSP)

Při práci s novým tématem využíváme aktuální znalosti žáků z této oblasti a na nich stavíme. (KU, KŘP)

Vytváříme pro žáky praktické problémové úlohy a situace, při nichž je nutné řešit praktické problémy a uplatňovat své teoretické poznatky. (KU, KŘP, KP)

Výuku orientujeme na konkrétní příklady z každodenního života (simulace, hraní rolí) - využíváno je prožitkové vyučování. (KU, KO)

Umožňujeme žákům vytvářet hypotézy, pozorovat různé jevy, hledat pro ně vysvětlení, provádět pokusy, ověřit výsledky řešení a zvážit jeho uplatnění v praxi. (KU, KŘP)

Nabízíme žákům k řešení úkoly, které vyžadují propojení znalostí z více vyučovacích předmětů i využití praktických dovedností z různých oblastí lidské činnosti, a tudíž i více přístupů k vyřešení. (KU, KŘP, KO, KP)

Využíváme myšlenkové mapy k výběru témat, k utřídění myšlenek či vytváření souvislostí. (KU)

Vedeme ke zjišťování dat (informací, faktů) a jejich kritickému posuzování. (KU, KD, KŘP)

Realizujeme prvky konstruktivistické pedagogiky, jejímž hlavním činitelem je žák a cílem není pouze přenos hotových faktů směrem k žákovi, ale jeho aktivní zkoumání, poznávání a skutečné porozumění. (KU, KŘP)

Vyžadujeme od žáků využívání informačních technologií pro získávání informací i tvorbu výstupů (časopis, kniha, webové stránky...) (KU, KD)

Ve výuce jsou využívány hry a aktivity, na jejichž tvorbě se podílejí sami žáci. (KU, KŘP, KSP)

Do výuky zařazujeme projekty a projektové dny. (KU)

Vyžadujeme uplatnění znalostí cizího jazyka (rozvoj komunikace v cizím jazyce), a to nejen při výuce. (KU, KK, KD)

Část vyučování je koncipována jako dílny, kde si mohou žáci vybírat z nabídky oblastí, kterým se chtějí věnovat. (KU)

Jako výstup z některých témat výuky vyžadujeme nejrozličnějším způsobem zpracované práce (prezentace, písemně, graficky, pomocí výtvarného či hudebního vyjádření apod. dle věku žáků a druhu tématu) - následně požadujeme prezentace, obhajoby a naslouchání druhých. (KU, KK, KD)

Děti jsou vedeny k pořizování záznamů o své práci do Deníků. (KU, KP)

Umožňujeme žákům podílet se na tvorbě pomůcek do výuky, prezentovat výsledky vlastní práce žákům mladších ročníků (spolupráce mladších žáků se staršími). (KU, KSP, KD)

Využíváme pro výuku všechno, co přináší věkově různorodý kolektiv třídy. (KU, KSP)

Od prvního ročníku zařazujeme do výuky práci v týmu, zdůrazňujeme pravidla kvalitní spolupráce a nutnost vzájemné pomoci. (KŘP, KSP, KO, KP)

Vyžadujeme od žáků (zpočátku s pomocí učitelů, později samostatně) rozdělení rolí ve skupině, vytvoření pravidel pro práci v týmu, převzetí zodpovědnosti za splnění úkolu (dvojice, skupiny, třída, škola). (KŘP, KSP, KO, KP)

Umožňujeme žákům podílet se na organizování akcí mimo vyučování, přípravu akcí pro mladší spolužáky i pro rodiče, zapojujeme žáky do přípravy školních projektů. (KŘP, KSP, KO, KD)

Umožňujeme žákům uplatňování dovedností komunikace a spolupráce v rámci autentického učení při akcích ve škole, pro rodiče či veřejnost (KŘP, KK, KSP, KO)

Nabízíme žákům vhodné pozitivní aktivity (kulturní, sportovní, rekreační apod.) (KO, KD)

Různými formami (exkurze, film, beseda apod.) seznamujeme žáky s různými profesemi - cíleně ujasňujeme představu žáků o reálné podobě jejich budoucího povolání a o volbě vhodného dalšího studia. (KP, KD)

Evaluční strategie

Stavíme na sebekontrolu a sebehodnocení žáků. (KU, KŘP, KP)

Vyžadujeme od žáků zhodnocení vlastní práce i práce spolužáků - ocenění a doporučení. (KU, KP)

Vedeme žáky, aby se podíleli na tvoření kritérií pro splnění zadaných úkolů nebo úkolů, které si sami vybrali. (KU, KŘP, KP, KK)

Ve škole i při mimoškolních akcích průběžně monitorujeme, jak žáci řešení problémů prakticky zvládají. (KU, KŘP, KP)

Průběžně pozorujeme žáky při práci a výsledky využíváme při hodnocení efektivity výuky, vztahů ve třídě a osvojování kompetencí. Tyto poznatky využíváme rovněž při poskytování zpětné vazby žákům a k podpoře jejich zdravého sebehodnocení. (KŘP, KU, KP)

Žáci jsou hodnoceni na závěrečném vysvědčení slovně, což jim dává mnohem konkrétnější a srozumitelnější zpětnou vazbu pro jejich další směřování. (KU, KP, KŘP, KK)

Jednou za týden umožňujeme rodičům nahlédnout do pracovních materiálů dětí a podporujeme je ke vzájemné komunikaci a sdílení toho, co žáci ve škole dělají, na čem pracují. (KU, KK)

3.2.2. Výchovné strategie

Důsledně vyžadujeme dodržování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulování se žáci sami podíleli. (KŘP, KSP, KO)

Vyžadujeme od žáků hodnocení vlastního chování i chování spolužáků, hledání společného řešení při nedodržování pravidel třídy či školního řádu - vyžadujeme od žáků přijetí zodpovědnosti za plné dodržování pravidel třídy i školního řádu. (KŘP, KK, KSP, KO)

Pro řešení výchovných problémů využíváme zdvořilostní lekce. (KŘP, KSP, KO)

Žáci jsou vedeni k vyjádření svých pocitů, nálad či potřeb a to vhodnou formou. (KŘP, KK)

Vytváříme dostatečný prostor pro vyjadřování žáků při problémovém vyučování a v komunitním kruhu s využitím různých diskusních forem. (KU, KŘP, KK, KSP, KO)

Vedeme žáky k praktické péči o třídu a její vybavení. (KP)

Umožňujeme žákům vznášet připomínky k fungování školy přes žakovský parlament. (KŘP, KK, KSP, KO)

Legenda:

KU – kompetence k učení

KŘP – kompetence k řešení problémů

KK – kompetence komunikativní

KSP – kompetence sociální a personální

KO – kompetence občanské

KP – kompetence pracovní

KD – kompetence digitální

3.3. Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Podpora je určena všem žákům, u kterých by se mohly vyskytnout problémy ve vzdělávání, chování či prožívání. Podpůrná opatření prvního stupně zabezpečuje škola.

Ve třídách Montessori pracují děti dle svých individuálních potřeb, jejich osobní předpoklady a schopnosti jsou podkladem pro průběh vzdělávání každého žáka. Realizací principů a metod Montessori výuky je vytvořeno vhodné prostředí, děti pracují se specifickým názorným materiálem, mají možnosti vlastního prožitku, jsou respektovány senzitivní fáze vývoje dítěte, polarita pozornosti. To vše umožňuje dobrou integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Na základě pozorování žáka v hodině, rozhovoru s žákem i se zákonným zástupcem, výkonů a výsledků činností žáka ve škole i v domácí přípravě poskytujeme žákovi prvotní zvýšenou podporu žáka ve výuce. Navrhujeme úpravy metod a forem práce s žákem, organizační opatření, způsoby hodnocení. Vše se děje v součinnosti s vyučujícím, třídním učitelem, školním psychologem, výchovným poradcem či metodikem prevence. Navrhovaná opatření jsou projednávána se zákonným zástupcem. Škola poskytuje poradenskou pomoc a podporu žákům, učitelům, dalším pedagogům a zákonným zástupcům.

Způsoby zajištění podpory

Přímou pomoc žákovi vykonávají:

- školní psycholog
- vyučující
- třídní učitelé
- vychovatelé ŠD, ŠK
- asistent pedagoga
- výchovní poradci pro 1. a 2. stupeň
- metodici prevence

Pokud je již přímá podpora ve výuce nedostačující, je vypracován PLPP, který obsahuje další podpůrná opatření a stručně popíše úpravy ve způsobech práce s žákem ve škole i při přípravě na vyučování. Do PLPP jsou zapojeni všichni pedagogové, kteří se na výchovně-vzdělávacím procesu žáka podílejí. Plán vytváří třídní učitel ve spolupráci s ostatními pedagogy, kteří se na výchovně-vzdělávacím procesu žáka podílejí. Má písemnou podobu a obsahuje:

- charakteristiku žáka
- zohlednění zdravotního stavu či sociokulturního prostředí
- stanovené cíle rozvoje žáka
- navrhovaná podpůrná opatření ve škole (metody a formy výuky, organizaci výuky, hodnocení žáka, pomůcky, požadavky na organizaci výuky)
- konzultace a průběžné vyhodnocování v rámci ŠPP
- případná konzultace se ŠPZ, tj. PPP a SPC
- navrhovaná podpůrná opatření v rámci domácí přípravy
- vyhodnocení třídním učitelem (nejpozději za 3 měsíce)

Pokud nebylo dosaženo očekávaného cíle PLPP a žákovi podpora nepomáhá, navrhne výchovný poradce zákonným zástupcům vyšetření v ŠPZ. Vyhodnocený PLPP následně slouží jako podklad při vyšetření žáka v ŠPZ a pro jeho následná doporučení. ŠPZ vyhotovuje doporučení za účelem stanovení podpůrných opatření pro vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami.

Jedním z podpůrných opatření ŠPZ je návrh na vypracování IVP. Platnost doporučení ŠPZ je zpravidla stanovena na 2 roky. Před skončením doby platnosti IVP vyrozumí výchovný poradce zákonného zástupce žáka o potřebě přešetření a posouzení speciálních vzdělávacích potřeb žáka.

Dalšími možnými doporučeními ŠPZ mohou být PI či PSPP. Personálním podpůrným opatřením se rozumí přidělení asistenta pedagoga. Podpůrná opatření 2. až 5. stupně jsou poskytována na základě doporučení ŠPZ a s informovaným souhlasem zákonného zástupce žáka.

Po obdržení doporučení ze ŠPZ a se souhlasem zákonného zástupce zpracovává třídní učitel v součinnosti s ostatními pedagogy IVP nejpozději do 1 měsíce. IVP je doplňován a upravován během školního roku podle aktuálních potřeb žáka. S vypracovaným IVP je seznámen zákonný zástupce i žák, oba IVP podepíší. Nejméně jednou ročně vyhodnocujeme v rámci ŠPZ naplňování IVP. Zákonný zástupce může být kdykoli informován o průběhu realizovaných opatření IVP.

V případě podpůrného opatření pro žáky s LMP od třetího stupně podpory, bude pro tvorbu IVP využívána minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů, která je stanovena v RVP ZV. Na základě doporučení ŠPZ budou rozpracována pro konkrétní ročník v IVP žáka s přiznaným podpůrným opatřením. U žáků s LMP od třetího stupně podpory budeme řešit plnění průřezových témat na úrovni doporučení RVP ZV.

Žákům, jejichž mateřským jazykem není čeština, je nutné poskytnout podporu cílenou ke zvládnutí vyučovacího jazyka tak, aby jejich účast na vzdělávání ve všech předmětech mohla být co nejefektivnější. Rozsah, obsah a organizaci takového vzdělávání upravuje § 11 vyhlášky č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání.

3.4. Vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných

Vzdělávání založené na Montessori principech má v sobě zcela přirozeně obsažené přístupy, které nadaní a mimořádně nadaní žáci potřebují. Pomoc při identifikaci a následné péči o nadaného a mimořádně nadaného žáka mohou učitelům se souhlasem zákonných zástupců žáka poskytnout odborníci ze ŠPZ. Cílem je umožnění rozvoje nadání a zajištění individuálního přístupu. Nadaní žáci jsou zařazeni do 1. stupně podpůrných opatření, učitelé volí adekvátní formy a metody práce ve výuce. Např.:

- Volíme individuální přístup
- Ještě více podporujeme samostatnou práci a alternativní úkoly
- Volíme práce s doplňkovými zdroji
- Umožňujeme zabývat se tématy více do hloubky
- Podporujeme samostatnou práci s informacemi
- Respektujeme vlastní způsoby řešení problémů
- Nabízíme úkoly na rozvoj kritického myšlení a tvořivosti
- Dáváme prostor vlastní prezentaci
- Zapojujeme žáky do projektů, soutěží a olympiád

- Využíváme pomůcky pro žáky s vyšším nadáním - encyklopedie, odbornou literaturu, pracovní listy a učebnice, deskové hry, stavebnice, počítačové programy

Třídní učitel vypracovává v součinnosti s ostatními pedagogy PLPP. Mimořádné nadání posuzuje ŠPZ. Výchovný poradce ve spolupráci s učitelem a zákonným zástupcem žáka iniciuje vyšetření v ŠPZ. Na základě doporučení vypracovává třídní učitel ve spolupráci s učiteli příslušných předmětů, ve kterých se projevuje mimořádné nadání žáka, IVP žáka. Při tvorbě IVP mimořádně nadaného žáka postupuje třídní učitel stejně jako při tvorbě IVP žáka se speciálními vzdělávacími potřebami.

V doporučení ŠPZ může být doporučeno v souvislosti s nadáním navýšení hodinové dotace nad rámec vyučování - PI ve vzdělávací oblasti, ve které žák vykazuje nadání. Žáci mimořádně nadaní mají umožněno hlouběji rozvíjet své nadání v rámci volitelných předmětů, jsou zapojováni do projektů pro nadané žáky, mohou využívat zájmovou činnost při škole (školní parlament, školní časopis, logické a deskové hry, přírodovědný kroužek) nebo u partnerů školy (SVC, ZUŠ, Taneční školy).

3.5. Průřezová témata

Průřezová témata na 1. stupni jsou **integrována do předmětu Kosmická výchova**, kde jsou podle svého obsahu začleněna do příslušných vzdělávacích oblastí. Svým obsahem naplňují podstatu kosmické výchovy, která je založena na propojenosti všech vzdělávacích oblastí a jejich obsahů. Začlenění konkrétních tematických okruhů průřezových témat do jednotlivých vzdělávacích oblastí je podchyceno v tabulce "Učební plány a výstupy".

Obsah některých průřezových témat **je podchycen tematickými dny** zařazenými v průběhu školního roku.

Kromě povinných průřezových témat zde začleňujeme také **Regionální výchovu**. Regionální témata vnímáme jako důležitá a budou rovněž začleněna do předmětu kosmická výchova a také do některých tematických dnů.

Budou zaměřena především na:

- seznámení se s regionální historií, místopisem, přírodou, literaturou, zvyky a tradicemi
- vnímání turistického potenciálu regionu
- vnímání podnikatelských možností v regionu
- seznámení se se sociokulturními a hospodářskými specifiky regionu
- upevnění a prohloubení vztahu k regionu

3.5.1. Přehled průřezových témat a jejich začlenění do předmětu Kosmická výchova

Průřezová témata	Tématické okruhy	1. stupeň					2. stupeň			
		1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Osobnostní a sociální výchova	Osobnostní rozvoj Rozvoj schopností poznávání Seberegulace a sebeorganizace Psychohygiena Kreativita Sociální rozvoj Poznávání lidí Mezilidské vztahy Komunikace Kooperační kompetice Morální rozvoj Řešení problémů a rozhodovací dovednosti Hodnoty, postoje, praktická etika	KV	KV	KV	KV	KV	KV	-	-	-
Výchova demokratického občana	Občanská společnost a škola	KV	KV	KV	KV	KV	KV	-	-	-
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech	Evropa a svět nás zajímá (1.-3. ročník) Objevujeme Evropu a svět (4.-5. ročník)	KV	KV	KV	KV	KV	KV	-	-	-
Multikulturní výchova	Lidské vztahy Multikulturalita Princip sociálního smíru a solidarity	KV	KV	KV	KV	KV	KV	-	-	-
Environmentální výchova	Ekosystémy Základní podmínky života Lidské aktivity a problémy životního prostředí	KV	KV	KV	KV	KV	KV	-	-	-

Mediální výchova	Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení Tvorba mediálního sdělení Práce v realizačním týmu	KV	KV	KV	KV	KV	KV	-	-	-
Regionální výchova		KV	KV	KV	KV	KV	KV	-	-	-

3.5.2. Tématické dny

Den svatého Martina (11. 11.)

Lidské vztahy, Princip sociálního smíru a solidarity (1. a 2. trojročí)
využití legend o svatém Martinovi k otevření témat lidských vztahů, vzájemné pomoci...

Den pro demokracii (17. 11.)

Občan, občanská společnost a stát (1. a 2. trojročí)
téma demokracie, lidských práv a povinností, svobody....

Den svatého Mikuláše (6. 12.)

Mezilidské vztahy (1. a 2. trojročí)
využití legend o svatém Mikuláši k otevření témat vztahů ve třídě, ve škole a vzájemné pomoci

Vánoční radovánky (prosinec)

Regionální výchova (1. a 2. trojročí)
zvyky a tradice, prohloubení vztahu k regionu a k vlasti, křesťanské kořeny v Evropě

Den vody (22. 3.)

Základní podmínky života (1. a 2. trojročí)
den zaměřený na důležitost vody pro nás, naši planetu, naše životy...

Den Země (22. 4.)

Základní podmínky života (1. a 2. trojročí)
Lidské aktivity a problémy životního prostředí (1. a 2. trojročí)
den zaměřený na důležitost ochrany životního prostředí, zapojení do programu Tonda obal, spolupráce s CHKO, LČR...

Velikonoční dílny (před Velikonocemi)

Regionální výchova (1. a 2. trojročí)
zvyky a tradice, prohloubení vztahu k regionu a k vlasti, křesťanské kořeny v Evropě

Den pro Evropu (9. 5.)

Evropa a svět nás zajímá (1. trojročí)

rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy a světa; místa, události a artefakty v blízkém okolí mající vztah k Evropě a světu; naši sousedé v Evropě; život dětí v jiných zemích; lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy

Objevujeme Evropu a svět (2. trojročí)

naše vlast a Evropa; evropské krajiny; Evropa a svět; mezinárodní setkávání; státní a evropské symboly; Den Evropy; život Evropanů a styl života v evropských rodinách; životní styl a vzdělávání mladých Evropanů

Den dětí (1. 6.)

Lidské vztahy, Multikulturalita, Princip sociálního smíru a solidarity (1. a 2. trojročí)

využití Dne dětí k přemýšlení nad tím, co nás spojuje s dětmi v jiných částech světa, čím se můžeme vzájemně obohatit, jak můžeme pomoci...

4. Učební plány pro 1. stupeň

Oblast	Obor	RVP	Předmět	ŠVP	1.	2.	3.	4.	5.	Disponibilní	
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura	33	Kosmická výchova	39	9	8	8	7	7	6	
	Cizí jazyk	9		11	0	2	3	3	3	2	
Matematika a její aplikace		20		23	4	4	5	5	5	3	
Informatika		2		2	0	0	0	1	1	0	
Člověk a jeho svět		11		13	2	2	2	3	4	2	
Umění a kultura	Hudební výchova	12		5	1	1	1	1	1	0	
	Výtvarná výchova			7	1	1	2	2	1	0	
Člověk a svět práce	Člověk a svět práce	5		5	1	1	1	1	1	0	
Člověk a zdraví	Etická výchova	0		3	0	0	1	1	1	3	
	Tělesná výchova	10		10	2	2	2	2	2	0	
Disponibilní hodinová dotace		16									16
Celkem hodin v 1. - 5. ročníku		118			118	20	21	25	26	26	16
Ročníková maxima					22	22	26	26	26		

Poznámky k učebnímu plánu:

- Vyučovací předmět Kosmická výchova je vytvořen integrací vzdělávacího obsahu vzdělávacích oborů Český jazyk a literatura, Cizí jazyk, Matematika a její aplikace, Informatika, Člověk a jeho svět, Hudební výchova, Výtvarná výchova, Člověk a svět práce, Etická výchova, Tělesná výchova a z průřezových témat.
- Integrace tematických okruhů průřezových témat viz kapitola Začlenění průřezových témat a přehled v učebních osnovách.
- Vzdělávací obor Český jazyk a literatura je posílen o 6 hodin z disponibilní časové dotace za účelem zkvalitnění jazykových dovedností v oblasti vyjadřovacích

schopností, čtení s porozuměním, práci s textem, rozvoje slovní zásoby, správného a srozumitelného vyjadřování, komunikace v písemné i mluvené formě

- Vzdělávací obor Cizí jazyk je posílen o 2 hodiny z disponibilní časové dotace a to ve druhém ročníku, za účelem vedení audio-orálního kurzu ve výuce, posílení řečových a poslechových dovedností žáků
- Vzdělávací obor Matematika a její aplikace je posílen o 3 hodiny z disponibilní časové dotace na rozvoj matematické gramotnosti, logického myšlení a dovedností, které jsou využitelné v praktickém životě
- Vzdělávací obor Člověk a jeho svět je posílen o 2 hodiny z disponibilní časové dotace, pro možnost realizovat více výukových projektů
- Vzdělávací obor Tělesná výchova – v 1. a 2. ročníku probíhá povinná výuka plavání v rozsahu 10 plaveckých lekcí po 2 hodinách.
- Vzdělávací obor Etická výchova – ve 3. a 4. a 5. ročníku v časové dotaci 1 hodina týdně z disponibilní časové dotace

5. Učební osnovy

5.1. Charakteristika vyučovacího předmětu Kosmická výchova

Obsahové vymezení

Vyučovací předmět Kosmická výchova vychází ze vzdělávacího obsahu oborů Český jazyk a literatura, Cizí jazyk, Matematika a její aplikace, Informatika, Člověk a jeho svět, Hudební výchova, Výtvarná výchova, Výchova ke zdraví, Tělesná výchova, Člověk a svět práce a z průřezových témat.

Časové vymezení

1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
20	21	25	26	26

Organizační vymezení

Vyučovací předmět Kosmická výchova vychází z pojetí vzdělávání v duchu Montessori pedagogiky. Vzdělávací obsah všech oborů je proto integrován do jednoho celku, což umožňuje žákovi poznávat a učit se v souvislostech, ponořit se do zvoleného tématu a důkladně ho prozkoumat. Využívat osvojené výstupy z jednotlivých vzdělávacích oborů pro plnění jiných výstupů, napříč všemi oblastmi.

K realizaci tohoto způsobu výuky je důležité připravené prostředí, které má žáka motivovat, inspirovat a umožňovat mu podílet se na výběru vzdělávacího obsahu. Patří zde připravený didaktický materiál, umělecká a odborná literatura, pracovní listy atd. Princip volného pohybu v připraveném prostředí, možnost zvolit si způsob práce a zodpovědnost za svou volbu podporují rozvoj klíčových kompetencí (komp. k učení a řešení problémů, komp. sociální, komunikativní a občanské).

Kromě inspirativního prostředí využíváme pro vtažení žáků do jednotlivých vzdělávacích oblastí tzv. Velké a malé kosmické příběhy. Mají za úkol především ohromit a nadchnout pro další vzdělávání a prozkoumávání vzdělávacích oblastí; ukázat žákům, čím vším se mohou zabývat.

Výuka předmětu se neomezuje na prostory třídy, ale jsou zde zařazovány poznávací exkurze, výlety, práce v terénu, práce na projektech mimo prostor třídy, besedy, návštěvy divadla, knihovny apod.

Výchovné a vzdělávací strategie

Podle míry zralosti a připravenosti dáváme žákům svobodu ve výběru témat, činností a jejich uspořádání v pracovním bloku. Rovněž si mohou volit místo či volit mezi skupinovou či samostatnou prací.

Nabízíme připravené prostředí s pomůckami, na kterých žáci pracují.

Nabízíme žákům lekce, ve kterých se seznamují s tématy nebo učivem, které je zajímá nebo vychází z povinného vzdělávacího obsahu stanoveného v ŠVP.

Vedeme žáky k řešení problémů samostatně, poté s pomocí spolužáků a teprve potom s učitelem.

Při práci s novým tématem využíváme aktuální znalosti žáků z této oblasti a na nich stavíme.

Vytváříme pro žáky praktické problémové úlohy a situace, při nichž je nutné řešit praktické problémy a uplatňovat své teoretické poznatky.

Výuku orientujeme na konkrétní příklady z každodenního života (simulace, hraní rolí) - využíváno je prožitkové vyučování.

Umožňujeme žákům vytvářet hypotézy, pozorovat různé jevy, hledat pro ně vysvětlení, provádět pokusy, ověřit výsledky řešení a zvážit jeho uplatnění v praxi.

Nabízíme žákům k řešení úkoly, které vyžadují propojení znalostí z více vyučovacích předmětů i využití praktických dovedností z různých oblastí lidské činnosti, a tudíž i více přístupů k vyřešení.

Využíváme myšlenkové mapy k výběru témat, k utřídění myšlenek či vytváření souvislostí.

Vedeme ke zjišťování dat (informací, faktů) a jejich kritickému posuzování.

Realizujeme prvky konstruktivistické pedagogiky, jejímž hlavním činitelem je žák a cílem není pouze přenos hotových faktů směrem k žákovi, ale jeho aktivní zkoumání, poznávání a skutečné porozumění.

Vyžadujeme od žáků využívání informačních technologií pro získávání informací i tvorbu výstupů (časopis, kniha, webové stránky...)

Ve výuce jsou využívány hry a aktivity, na jejichž tvorbě se podílejí sami žáci.

Do výuky zařazujeme projekty a projektové dny.

Vyžadujeme uplatnění znalostí cizího jazyka (rozvoj komunikace v cizím jazyce), a to nejen při výuce.

Jako výstup z některých témat výuky vyžadujeme nejrůznějším způsobem zpracované práce (prezentace, písemně, graficky, pomocí výtvarného či hudebního vyjádření apod. dle věku žáků a druhu tématu) - následně požadujeme prezentace, obhajoby a naslouchání druhých.

Děti jsou vedeny k pořizování záznamů o své práci do Deníků.

Umožňujeme žákům podílet se na tvorbě pomůcek do výuky, prezentovat výsledky vlastní práce žákům mladších ročníků (spolupráce mladších žáků se staršími).

Učíme žáky pracovat s předem stanovenými kritérii pro výstupy jejich samostatné práce.

Stavíme na sebekontrolě a sebehodnocení žáků.

Vyžadujeme od žáků zhodnocení vlastní práce i práce spolužáků - ocenění a doporučení.

Vedeme žáky, aby se podíleli na tvoření kritérií pro splnění zadaných úkolů nebo úkolů, které si sami vybrali.

Využíváme pro výuku všechno, co přináší věkově různorodý kolektiv třídy.

Od prvního ročníku zařazujeme do výuky práci v týmu, zdůrazňujeme pravidla kvalitní spolupráce a nutnost vzájemné pomoci.

Vyžadujeme od žáků (zpočátku s pomocí učitelů, později samostatně) rozdělení rolí ve skupině, vytvoření pravidel pro práci v týmu, převzetí zodpovědnosti za splnění úkolu (dvojice, skupiny, třída, škola).

Nabízíme žákům vhodné pozitivní aktivity (kulturní, sportovní, rekreační apod.)

Různými formami (exkurze, film, beseda apod.) seznamujeme žáky s různými profesemi - cíleně ujasňujeme představu žáků o reálné podobě jejich budoucího povolání a o volbě vhodného dalšího studia.

5.2. Vzdělávací obor Český jazyk a literatura

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata
Jazyková výchova		OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Osobnostní rozvoj Rozvoj schopností poznávání Seberegulace a sebeorganizace Psychohygiena Kreativita Sociální rozvoj Poznávání lidí Mezilidské vztahy Komunikace Kooperace a kompetice Morální rozvoj Řešení problémů a rozhodovací dovednosti Hodnoty, postoje, praktická etika VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH <i>Evropa a svět nás zajímá (1.-3.)</i> <i>Objevujeme Evropu a svět (4.-5.)</i> MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA Multikulturalita MEDIÁLNÍ VÝCHOVA Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení Tvorba mediálního sdělení Práce v realizačním týmu
1. – 3. ročník	zvuková stránka jazyka – sluchové rozlišení hlásek, výslovnost samohlásek, souhlásek a souhláskových skupin, modulace souvislé řeči (tempo, intonace, přízvuk) slovní zásoba a tvoření slov – slova a pojmy, význam slov, slova jednoznačná a mnohoznačná, antonyma, synonyma, homonyma; stavba slova (kořen, část předponová a příponová, koncovka) tvarosloví – slovní druhy, tvary slov skladba – věta jednoduchá a souvětí, základní skladební dvojice pravopis – lexikální, základy morfologického (koncovky podstatných jmen a přídavných jmen tvrdých a měkkých) a syntaktického (shoda přísudku s holým podmětem)	
žák:		
rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky		
porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná		
porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost		
rozlišuje slovní druhy v základním tvaru		
užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves		
spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy		
rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky		
odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve		

vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování		REGIONÁLNÍ VÝCHOVA
4. – 5. ročník		
žák:		
porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová		
rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku		
určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu		
rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary		
vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty		
odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí		
užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje		
píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách		
zvládá základní příklady syntaktického pravopisu		
Komunikační a slohová výchova		
1. – 3. ročník		
žák:		
porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti	čtení – praktické čtení (technika čtení, čtení pozorné, plynulé, znalost orientačních prvků v textu); věcné čtení (čtení jako zdroj informací, čtení vyhledávací, klíčová slova)	
respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru	naslouchání – praktické naslouchání (zdvořilé, vyjádření kontaktu s partnerem); věcné naslouchání (pozorné, soustředěné, aktivní – zaznamenat slyšené, reagovat otázkami)	
pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost	mluvený projev – základy techniky mluveného projevu (dýchání, tvoření hlasu, výslovnost), vyjadřování závislé na komunikační situaci; komunikační žánry: pozdrav, oslovení, omluva, prosba, vzkaz, zpráva, oznámení, vypravování,	
v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči		
volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích		
na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev		

zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním	dialog na základě obrazového materiálu; základní komunikační pravidla (oslovení, zahájení a ukončení dialogu, střídání rolí mluvčího a posluchače, zdvořilé vystupování), mimojazykové prostředky řeči (mimika, gesta)	písemný projev – základní hygienické návyky (správné sezení, držení psacího náčiní, hygiena zraku, zacházení s grafickým materiálem); technika psaní (úhledný, čitelný a přehledný písemný projev, formální úprava textu); žánry písemného projevu: adresa, blahopřání, pozdrav z prázdnin, omluvenka; zpráva, oznámení, pozvánka, vzkaz, inzerát, dopis, popis; jednoduché tiskopisy (příhláška, dotazník), vypravování	
píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev			
píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení			
seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh			
4. – 5. ročník			
žák:			
rozděluje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává			
posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení			
reprodukuje obsah přiměřeně složitějšího sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta			
vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku			
rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě			
volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru			
rozděluje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace			
píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry			
sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržáním časové posloupnosti			
Literární výchova			
1. – 3. ročník	poslech literárních textů	zážitkové čtení a naslouchání	
žák:			
vyjadřuje své pocity z přečteného textu			tvůřivé činnosti s literárním textem – přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, dramatizace, vlastní výtvarný doprovod
rozděluje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění			
pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností			základní literární pojmy – literární druhy a žánry: rozpočítadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka, bajka, povídka;

4. – 5. ročník	spisovatel, básník, kniha, čtenář; divadelní představení, herec, režisér; verš, rým, přirovnání	
žák:		
volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma		
rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů		
při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy		

5.3. Vzdělávací obor Cizí jazyk

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata
1. – 3. ročník	zvuková a grafická podoba jazyka – fonetické znaky (pasivně), základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov slovní zásoba – základní slovní zásoba v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů, práce se slovníkem. tematické okruhy – domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, jídlo, oblékání, nákupy, bydliště, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí. mluvnice – základní gramatické struktury a typy vět, jsou-li součástí pamětně osvojeného repertoáru (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)	OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Osobnostní rozvoj Rozvoj schopností poznávání Seberegulace a sebeorganizace Psychohygiena Kreativita Sociální rozvoj Poznávání lidí Mezilidské vztahy Komunikace Kooperace a kompetice Morální rozvoj Řešení problémů a rozhodovací dovednosti Hodnoty, postoje, praktická etika VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH Evropa a svět nás zajímá (1.-3.) Objevujeme Evropu a svět (4.-5.) MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA Lidské vztahy Multikulturalita
Řečové dovednosti		
žák:		
rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně.		
zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal.		
rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu.		
rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu.		
přihradí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení.		
píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy.		
4 – 5. ročník		
Poslech a porozumění		
žák:		
rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností		
rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu.		

rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu.		
Mluvení		
žák:		
se zapojí do jednoduchých rozhovorů.		
sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat		
odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá		
Čtení s porozuměním		
žák:		
vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům.		
rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu.		
Psaní		
žák:		
napiše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života		
vyplní osobní údaje do formuláře.		

5.4. Vzdělávací obor Matematika a její aplikace

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata
Číslo a početní operace		OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Osobnostní rozvoj Rozvoj schopností poznávání Seberegulace a sebeorganizace Psychohygiena Kreativita Sociální rozvoj Poznávání lidí Mezilidské vztahy Komunikace
1. – 3. ročník	přirozená čísla, celá čísla, desetinná čísla, zlomky zápis čísla v desítkové soustavě a jeho znázornění (číselná osa, teploměr, model) násobilka vlastnosti početních operací s čísly	
žák: používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti		

užívá lineární uspořádání, zobrazí číslo na číselné ose	písemné algoritmy početních operací	Kooperace a kompetice Morální rozvoj Řešení problémů a rozhodovací dovednosti Hodnoty, postoje, praktická etika
provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly		
řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace		
4. – 5. ročník		
žák:		
využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení		
provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel		
zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel		
řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel		
modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku		
porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel		
přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty		
porozumí významu znaku „-“ pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose		
Závislosti, vztahy a práce s daty		
1. – 3. ročník	závislosti a jejich vlastnosti diagramy, grafy, tabulky, jízdní řády	
žák:		
orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času		
popisuje jednoduché závislosti z praktického života		
doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel		
4. – 5. ročník		
žák:		
vyhledává, sbírá a třídí data		
čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy		
Geometrie v rovině a v prostoru		
1. – 3. ročník	základní útvary v rovině – lomená čára, přímka, polopřímka, úsečka, čtverec, kružnice, obdélník, trojúhelník,	
žák:		
rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary		

a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci	kruh, čtyřúhelník, mnohoúhelník	
porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky	základní útvary v prostoru – kvádr, krychle, jehlan, koule, kužel, válec	
rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině	délka úsečky; jednotky délky a jejich převody	
4. – 5. ročník		
žák:	obvod a obsah obrazce	
narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce	vzájemná poloha dvou přímek v rovině	
sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran	osově souměrné útvary	
sestrojí rovnoběžky a kolmice		
určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu		
rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru		
Nestandardní aplikační úlohy a problémy		
4. – 5. ročník	slovní úlohy	
žák:	číselné a obrázkové řady	
řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky	magické čtverce prostorová představivost	

5.5. Vzdělávací obor informatika

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata
-------------------	-------	------------------

Data, informace a modelování		OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA
4. – 5. ročník	<p>data, informace: sběr (pozorování, jednoduchý dotazník, průzkum) a záznam dat s využitím textu, čísla, barvy, tvaru, obrazu a zvuku; hodnocení získaných dat, vyvozování závěrů</p> <p>kódování a přenos dat: využití značek, piktogramů, symbolů a kódů pro záznam, sdílení, přenos a ochranu informace</p> <p>modelování: model jako zjednodušené znázornění skutečnosti; využití obrazových modelů (myšlenkové a pojmové mapy, schémata, tabulky, diagramy) ke zkoumání, porovnávání a vysvětlování jevů kolem žáka</p>	
žák:		

uvede příklady dat, která ho bklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na základě dat		
popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, a znázorní ji		
vyčte informace z daného modelu		
Algoritmizace a programování		REGIONÁLNÍ VÝCHOVA
4. – 5. ročník	<p>řešení problému krokováním: postup, jeho jednotlivé kroky, vstupy, výstupy a různé formy zápisu pomocí obrázků, značek, symbolů či textu; příklady situací využívajících opakovaně použitelné postupy; přečtení, porozumění a úprava kroků v postupu, algoritmu; sestavení funkčního postupu řešícího konkrétní jednoduchou situaci</p> <p>programování: experimentování a objevování v blokově orientovaném programovacím prostředí; události, sekvence, opakování, podprogramy; sestavení programu</p> <p>kontrola řešení: porovnání postupu s jiným a diskuse o nich; ověřování funkčnosti programu a jeho částí opakovaným spuštěním; nalezení chyby a oprava kódu; nahrazení opakujícího se vzoru cyklem</p>	
žák:		

sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů		
popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení		
v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy		
ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu		
Informační systémy		

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání
Seberegulace a sebeorganizace
Psychohygiena
Kreativita

Sociální rozvoj

Poznávání lidí
Mezilidské vztahy
Komunikace
Kooperace a kompetice

Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti
Hodnoty, postoje, praktická etika

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení - Tvorba mediálního sdělení a práce v realizačním týmu

4. – 5. ročník	systémy: skupiny objektů a vztahy mezi nimi, vzájemné působení; příklady systémů z přírody, školy a blízkého okolí žáka; části systému a vztahy mezi nimi práce se strukturovanými daty: shodné a odlišné vlastnosti objektů; řazení prvků do řad, číslování a nečíslování seznam, víceúrovňový seznam; tabulka a její struktura; záznam, doplnění a úprava záznamu	
žák: v systémech, které ho obklopují, rozezná jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi pro vymezený problém zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data		
Digitální technologie		
4. – 5. ročník	hardware a software: digitální zařízení a jejich účel; prvky v uživatelském rozhraní; spouštění, přepínání a ovládání aplikací; uložení dat, otevírání souborů počítačové sítě: propojení technologií, (bez)drátové připojení; internet, práce ve sdíleném prostředí, sdílení dat bezpečnost: pravidla bezpečné práce s digitálním zařízením; uživatelské účty, hesla	
žák: najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu propojí digitální zařízení, uvede možná rizika, která s takovým propojením souvisejí dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními technologiemi		

5.6. Vzdělávací obor Člověk a jeho svět

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata
Místo kde žijeme		OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Osobnostní rozvoj Rozvoj schopnosti poznávání Seberegulace a sebeorganizace Psychohygiena Kreativita Sociální rozvoj Poznávání lidí Mezilidské vztahy Komunikace Kooperace a kompetice Morální rozvoj Řešení problémů a rozhodovací dovednosti Hodnoty, postoje, praktická etika VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA Občanská společnost a škola
1. – 3. ročník	domov prostředí domova, orientace v místě bydliště škola prostředí školy, činnosti ve škole, okolí školy, bezpečná cesta do školy; riziková místa a situace obec (město), místní krajina její části, poloha v krajině, minulost a současnost obce (města), význačné budovy, dopravní síť	
žák: vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popisuje změny v nejbližším okolí, obci (městě)		
4. – 5. ročník	okolní krajina (místní oblast, region) zemský povrch a jeho tvary, vodstvo na pevnině, rozšíření půd, rostlinstva a živočichů, vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu a životní prostředí,	
žák: určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu		

určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě	orientační body a linie, světové strany regiony ČR Praha a vybrané oblasti ČR	VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH <i>Evropa a svět nás zajímá (1.-3. ročník)</i> <i>Objevujeme Evropu a svět (4.-5. ročník)</i> MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA <i>Lidské vztahy</i> <i>Multikulturalita</i> <i>Princip sociálního smíru a solidarity</i> ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA <i>Ekosystémy</i> <i>Základní podmínky života</i> <i>Lidské aktivity a problémy životního prostředí</i> MEDIÁLNÍ VÝCHOVA <i>Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení</i> <i>Tvorba mediálního sdělení a práce v realizačním týmu</i> REGIONÁLNÍ VÝCHOVA
rozlišuje mezi náčrty, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy	naše vlast domov, krajina, národ, základy státního zřízení a politického systému ČR, státní správa a samospráva, státní symboly	
vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam	Evropa a svět kontinenty, evropské státy, EU, cestování	
porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích	mapy obecně zeměpisné a tematické obsah, grafika, vysvětlivky	
rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam		
Lidé kolem nás		
1. – 3. ročník	rodina postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkce rodiny, fyzická a duševní práce, zaměstnání soužití lidí mezilidské vztahy, komunikace, principy demokracie chování lidí vlastnosti lidí, pravidla slušného chování –ohleduplnost, etické zásady, zvládnání vlastní emocionality; rizikové situace; rizikové chování, předcházení konfliktům právo a spravedlnost základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy vlastnictví soukromé, veřejné, osobní, společné; hmotný a nehmotný majetek; rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti; hotovostní a bezhotovostní forma peněz, způsoby placení; banka jako správce peněz, úspory, půjčky	
žák: ----- rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům		
odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností		
4. – 5. ročník		
žák: ----- vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi hlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)		
rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už nemohou tolerovat		
orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy		

Lidé a čas	
1. – 3. ročník	<p>orientace v čase a časový řád určování času, čas jako fyzikální veličina, dějiny jako časový sled událostí, kalendáře, letopočet, generace, denní režim, roční období</p> <p>současnost a minulost v našem životě proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby, průběh lidského života, státní svátky a významné dny</p> <p>regionální památky péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost</p> <p>báje, mýty, pověsti minulost kraje a předků, domov, vlast, rodný kraj</p>
<p>žák:</p> <p>využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti</p>	
<p>pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu</p> <p>uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost</p>	
4. – 5. ročník	
<p>žák:</p> <p>pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy</p> <p>využívá knihovny, sbírky muzeí a galerií jako informační zdroje pro pochopení minulosti; srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik</p>	
Rozmanitost přírody	
1. – 3. ročník	<p>látky a jejich vlastnosti třídění látek, změny látek a skupenství, vlastnosti, porovnávání látek a měření veličin s praktickým užíváním základních jednotek</p> <p>voda a vzduch výskyt, vlastnosti a formy vody, oběh vody v přírodě, vlastnosti, složení, proudění vzduchu, význam pro život</p> <p>nerosty a horniny, půda některé hospodářsky významné horniny a nerosty, zvětrávání, vznik půdy a její význam</p> <p>vesmír a Země sluneční soustava, den a noc, roční období</p> <p>rostliny, houby, živočichové znaky života, životní potřeby a projevy, průběh a způsob života, výživa, stavba těla u některých nejznámějších druhů, význam v</p>
<p>žák:</p> <p>pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy</p>	
<p>pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích</p> <p>roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě</p> <p>provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů</p>	
4. – 5. ročník	
<p>žák:</p>	

objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka	přírodě a pro člověka	
vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období	životní podmínky rozmanitost podmínek života na Zemi; význam ovzduší, vodstva, půd, rostlinstva a živočišstva na Zemi; podnebí a počasí	
zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy	rovnováha v přírodě význam, vzájemné vztahy mezi organismy, základní společenstva	
porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu jednoduché klíče a atlasy	ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí, ochrana rostlin a živočichů, likvidace odpadů, živelní pohromy a ekologické katastrofy	
zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat		
založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu		
Člověk a jeho zdraví		
1. – 3. ročník		
žák:	lidské tělo	
uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví	stavba těla, základní funkce a projevy, životní potřeby člověka, pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, biologické a psychické změny v dospívání, základy lidské reprodukce, vývoj jedince	
rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných	péče o zdraví zdravý životní styl, denní režim, správná výživa, výběr a způsoby uchovávání potravin, vhodná skladba stravy, pitný režim; přenosné a nepřenosné nemoci, ochrana před infekcemi přenosnými krví (hepatitida, HIV/AIDS), drobné úrazy a poranění, prevence ne- mocí a úrazů, první pomoc při drobných poraněních, osobní, intimní a duševní hygiena	
chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepřijemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek	návykové látky, závislosti a zdraví návykové látky, hrací automaty a počítače, závislost, odmítání návykových látek, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií	
reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech		

4. – 5. ročník		
žák:		
využívá poznatky o lidském těle k podpoře vlastního zdravého způsobu života	osobní bezpečí, krizové situace vhodná a nevhodná místa pro hru, bezpečné chování v rizikovém prostředí, označování nebezpečných látek; bezpečné chování v silničním provozu, dopravní značky; předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky), šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání, brutalita a jiné formy násilí v médiích	
rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození		
účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob	přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví služby odborné pomoci, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku	
uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista	mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén); požáry (příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace při požáru); integrovaný záchranný systém	
předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek		
uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou		
rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc		

5.7. Vzdělávací obor Hudební výchova

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata
1. – 3. ročník	VOKÁLNÍ ČINNOSTI	OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA
žák:	pěvecký a mluvní projev	Osobnostní rozvoj
zpívá v jednohlase	pěvecké dovednosti (dýchání, výslovnost, nasazení a tvorba tónu, dynamicky odlišený zpěv), hlasová hygiena, rozšiřování hlasového rozsahu	Rozvoj schopností poznávání Seberegulace a sebeorganizace Psychohygiena Kreativita
rytmizuje a melodizuje jednoduché texty	hudební rytmus	Sociální rozvoj
využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře	realizace písní ve 2/4, 3/4 a 4/4 taktu	Poznávání lidí Mezilidské vztahy Komunikace Kooperace a kompetice
reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie	dvojhlas a vícehlas	Morální rozvoj
rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby	prodleva, kánon, lidový dvojhlas apod.	Řešení problémů a rozhodovací dovednosti Hodnoty, postoje, praktická etika
	intonace, vokální improvizace	
	diatonické postupy v durových a mollových tóninách (V., III. a I. stupeň, volné nástupy VIII. a spodního V. stupně apod.), hudební hry (ozvěna, otázka –	

rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální	odpověď' apod.)	VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH <i>Evropa a svět nás zajímá</i> (1.-3. ročník) <i>Objevujeme Evropu a svět</i> (4.-5. ročník) MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA <i>Multikulturalita</i> REGIONÁLNÍ VÝCHOVA
4. – 5. ročník	záznam vokální hudby zachycení melodie písně pomocí jednoduchého grafického vyjádření (např. linky), nota jako grafický znak pro tón, zápis rytmu jednoduché písně, notový zápis jako opora při realizaci písně	
žák:	INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI hra na hudební nástroje reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí jednoduchých nástrojů z Orffova instrumentáře, zobcových fléten, keyboardů apod. rytmizace, melodizace a hudební improvizace tvorba předeher, meziher a doher s využitím tónového materiálu písně, hudební doprovod (akcentace těžké doby v rytmickém doprovodu, ostinato, prodleva), hudební hry (ozvěna, otázka – odpověď), jednodílná písňová forma (a – b)	
zpívá v jednohlase či dvojhase v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti	záznam instrumentální melodie čtení a zápis rytmického schématu jednoduchého motivku či tématu instrumentální skladby, využití notačních programů HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI taktování, pohybový doprovod znějící hudby dvoudobý, třídobý a čtyřdobý takt, taneční hry zpěvem, jednoduché lidové tance pohybové vyjádření hudby a reakce na změny v proudu znějící hudby – pantomima a pohybová improvizace s využitím tanečních kroků orientace v prostoru utváření pohybové paměti, reprodukce pohybů při tanci či pohybových hrách POSLECHOVÉ ČINNOSTI kvality tónů délka, síla, barva, výška vztahy mezi tóny souzvuk, akord	
realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not		
využívá jednoduché, hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní		
rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby		
vytváří jednoduché předeher, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace		
rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků		
ztvářňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace		

	<p>hudební výrazové prostředky a hudební prvky s výrazným sémantickým nábojem rytmus, melodie, harmonie, barva, kontrast a gradace, pohyb melodie (melodie vzestupná a sestupná), zvukomalba, metrické, rytmické, dynamické, harmonické změny v hudebním proudu</p> <p>hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas a hudební nástroj</p> <p>hudební styly a žánry hudba taneční, pochodová, ukolébavka apod.</p> <p>hudební formy malá písňová forma, velká písňová forma, rondo, variace</p> <p>interpretace hudby slovní vyjádření (jaká je to hudba a proč je taková)</p>	
--	--	--

5.8. Vzdělávací obor Výtvarná výchova

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata
1. – 3. ročník		
žák:		
rozpoznává linie, tvary, objemy, barvy, objekty; porovnává je a třídí na základě zkušeností, vědomí, zážitků a představ	ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI prvky vizuálně obrazného vyjádření linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality, textury – jejich jednoduché vztahy (podobnost, kontrast, rytmus), jejich kombinace a proměny v ploše, objemu a prostoru	OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Osobnostní rozvoj Rozvoj schopností poznávání Seberegulace a sebeorganizace Psychohygiena Kreativita
v tvorbě projevuje své vlastní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace	uspořádání objektů do celků uspořádání na základě jejich výraznosti, velikosti a vzájemného postavení ve statickém a dynamickém vyjádření	Sociální rozvoj Poznávání lidí Mezilidské vztahy Komunikace Kooperace a kompetice
vnímá události různými smysly a vyjadřuje je	reflexe a vztahy zrakového vnímání ke vnímání ostatními smysly smyslové účinky vizuálně obrazná vyjádření podnětů hmatových, sluchových, pohybových, čichových, chuťových a vyjádření vizuálních podnětů prostředky vnímatelnými ostatními smysly	Morální rozvoj Řešení problémů a rozhodovací dovednosti Hodnoty, postoje, praktická etika
interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svou dosavadní zkušeností		VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH Evropa a svět nás zajímá (1.-3. ročník) Objevujeme Evropu a svět (4.-5. ročník)
na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil		
4. – 5. ročník		
žák:		
		MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává užívá prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů	<p>smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskovina, televize, elektronická média, reklama</p> <p>UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY</p> <p>prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, akční tvar malby a kresby</p> <p>typy vizuálně obrazných vyjádření jejich rozlišení, výběr a uplatnění – hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba, sochařství, plastika, animovaný film, komiks, fotografie, elektronický obraz, reklama</p> <p>přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením hledisko jejich vnímání (vizuální, haptické, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, založené na smyslovém vnímání)</p> <p>OVĚŘOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH ÚČINKŮ</p> <p>osobní postoj v komunikaci jeho utváření a zdůvodňování; odlišné interpretace vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených a přejatých) v rámci skupin, v nichž se žák pohybuje; jejich porovnávání s vlastní interpretací</p> <p>komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření v komunikaci se spolužáky, rodinnými příslušníky a v rámci skupin, v nichž se žák pohybuje (ve škole i mimo školu)</p> <p>proměny komunikačního obsahu záměry tvorby a proměny obsahu vlastních vizuálně obrazných vyjádření i děl výtvarného umění</p>	Multikulturalita	
při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se zaměřuje na projevení vlastních zkušeností			MEDIÁLNÍ VÝCHOVA Tvorba mediálního sdělení
nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě			REGIONÁLNÍ VÝCHOVA
osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky			
porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace			
nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil			

5.9. Vzdělávací obor Člověk a svět práce

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata		
Práce s drobným materiálem				
1. – 3. ročník	<p>vlastnosti materiálu (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie aj.)</p> <p>pracovní pomůcky a nástroje – funkce a využití</p> <p>jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce</p> <p>lidové zvyky, tradice, řemesla</p>	<p>OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA</p> <p>Osobnostní rozvoj Rozvoj schopností poznávání Seberegulace a sebeorganizace Psychohygiena Kreativita</p> <p>Sociální rozvoj Poznávání lidí Mezilidské vztahy Komunikace Kooperace a kompetice</p> <p>Morální rozvoj Řešení problémů a rozhodovací dovednosti Hodnoty, postoje, praktická etika</p> <p>VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH Evropa a svět nás zajímá (1.-3. ročník) Objevujeme Evropu a svět (4.-5. ročník)</p> <p>ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA Ekosystémy Základní podmínky života Lidské aktivity a problémy životního prostředí</p> <p>REGIONÁLNÍ VÝCHOVA</p>		
žák:				
vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů				
pracuje podle slovního návodu a předlohy				
4. – 5. ročník				
žák:				
vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu				
využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic				
volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu				
udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu				
Konstrukční činnosti				
1. – 3. ročník	<p>stavebnice (plošné, prostorové, konstrukční), sestavování modelů</p> <p>práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem</p>	<p>ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA Ekosystémy Základní podmínky života Lidské aktivity a problémy životního prostředí</p> <p>REGIONÁLNÍ VÝCHOVA</p>		
žák:				
zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi				
4. – 5. ročník				
žák:				
provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž				
pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu				
dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu				
Pěstitelské práce				

1. – 3. ročník	základní podmínky pro pěstování rostlin, půda a její zpracování, výživa rostlin, osivo	
žák: ----- provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování	pěstování rostlin ze semen v místnosti, na zahradě (okrasné rostliny, léčivky, koření, zelenina aj.)	
pečuje o nenáročné rostliny		
4. – 5. ročník	pěstování pokojových rostlin	
žák: ----- provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování	rostliny jedovaté, rostliny jako drogy, alergie	
ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny		
volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní		
dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu		
Příprava pokrmů		
1. – 3. ročník	základní vybavení kuchyně	
žák: ----- připraví tabuli pro jednoduché stolování	výběr, nákup a skladování potravin	
chová se vhodně při stolování	jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování	
4. – 5. ročník	technika v kuchyni - historie a význam	
žák: ----- orientuje se v základním vybavení kuchyně		
připraví samostatně jednoduchý pokrm		
dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování		
udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoci při úrazu v kuchyni		

5.10. Vzdělávací obor Etická výchova

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata
1. – 3. ročník	ZÁKLADNÍ KOMUNIKAČNÍ DOVEDNOSTI	OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA
žák: ----- si osvojí oslovování křestními jmény, používání vhodných forem pozdravu, naslouchání,	komunikace při vytváření výchovného kolektivu představení se, vytvoření základních komunikačních pravidel	Osobnostní rozvoj Rozvoj schopnosti poznávání Seberegulace a sebeorganizace Psychohygienu

dodržování jednoduchých komunikačních pravidel ve třídě, poděkování, omluvu, přiměřenou gestikulaci	kolektivu, zdvořilost, otevřená komunikace	Kreativita
se podílí na vytváření společenství třídy prostřednictvím dodržování jasných a splnitelných pravidel	základní prvky verbální komunikace v mezilidských vztazích pozdrav, otázka, prosba, poděkování, omluva	Sociální rozvoj Poznávání lidí Mezilidské vztahy Komunikace Kooperace a kompetice
si osvojí základní vědomosti a dovednosti pro vytvoření sebeúcty a úcty k druhým	základy neverbální komunikace seznámení se s možnostmi neverbální komunikace, postoje těla, mimika, zrakový kontakt, gesta, podání ruky	Morální rozvoj Řešení problémů a rozhodovací dovednosti Hodnoty, postoje, praktická etika
zvládá prosociální chování: pomoc v běžných školních situacích, dělení se, vyjádření soucitu, zájem o spolužáky	komunikace citů identifikace, vyjádření a usměrňování základních citů, pocity spokojenosti, radosti, sympatie, smutku, obav a hněvu	VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA Občanská společnost a škola
vyjadřuje city v jednoduchých situacích	POZITIVNÍ HODNOCENÍ SEBE A DRUHÝCH	MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA
využívá prvky tvořivosti při společném plnění úkolů	sebepojetí sebezpoznaní, sebehodnocení, sebezpřijetí, sebezprezentace, sebeovládání, podpora sebeoceňování	Lidské vztahy Multikulturalita Princip sociálního smíru a solidarity
reflektuje situaci druhých a adekvátně poskytuje pomoc	pozitivní hodnocení druhých v běžných podmínkách projevoování pozornosti a laskavosti, vyjádření uznání, účinnost pochvaly, připisování pozitivních vlastností druhým, správná reakce na pochvalu	MEDIÁLNÍ VÝCHOVA Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
4. – 5. ročník	akceptace druhého zážitek přijetí pro každého žáka, nácvik přátelského přijetí, umění odpustit, pomocí empatie předpokládat reakci druhých	
žák:	TVOŘIVOST A ZÁKLADY SPOLUPRÁCE	
reflektuje důležitost prvků neverbální komunikace, eliminuje hrubé výrazy z verbální komunikace, zvládá položit vhodnou otázku	tvořivost v mezilidských vztazích vytváření prožitků radosti pro druhé, společné plnění úkolů, zbavování se strachu z neznámého řešení úkolu a z tvořivého experimentování	
si uvědomuje své schopnosti a silné stránky, utváří si pozitivní sebehodnocení	schopnost spolupráce radost ze společné činnosti a výsledku, vyjádření zájmu, základní pravidla spolupráce	
se dokáže těšit z radosti a úspěchu jiných, vyjadřuje účast na radosti i bolesti druhých, pozitivně hodnotí druhé v běžných podmínkách	elementární prosociálnost darování, ochota dělit se, povzbuzení, služba, vyjádření soucitu, přátelství	
identifikuje základní city, vede rozhovor s druhými o jejich prožitcích, na základě empatického vnímání přemýšlí nad konkrétní pomocí	ZÁKLADY ASERTIVNÍHO CHOVÁNÍ	
jednoduchými skutky realizuje tvořivost v mezilidských vztazích, především v rodině a v kolektivu třídy	iniciativa ve vztahu k jiným lidem, hledání možnosti, jak vycházet s jinými	
iniciativně vstupuje do vztahů s vrstevníky, dokáže rozlišit jejich nabídky k aktivitě a na nevhodné nabídky reaguje asertivně		

	<p>lidmi v rodině, ve třídě, mezi vrstevníky, iniciativa nepřijatá jinými, zpracování neúspěchu</p> <p>asertivní chování rozlišování mezi nabídkami druhých, schopnost odmítnutí nabídky k podvodu, krádeži, pomlouvání, zneužívání návykových látek a sexuálnímu zneužívání</p>	
--	---	--

5.11. Vzdělávací obor Tělesná výchova

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata
1. – 3. ročník	ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ	OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA
žák:	význam pohybu pro zdraví	Osobnostní rozvoj
spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti	pohybový režim žáků, délka a intenzita pohybu	Rozvoj schopností poznávání Seberegulace a sebeorganizace Psychohygienu Kreativita
zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení	příprava organismu příprava před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, napínací a protahovací cvičení	Sociální rozvoj Poznávání lidí Mezilidské vztahy Komunikace Kooperace a kompetice
spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích	zdravotně zaměřené činnosti správné držení těla, správné zvedání zátěže; průpravná, kompenzační, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení a jejich praktické využití	Morální rozvoj Řešení problémů a rozhodovací dovednosti Hodnoty, postoje, praktická etika
uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy	rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu	VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH
reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci	hygienu při TV hygienu pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity	Evropa a svět nás zajímá (1.-3. ročník) Objevujeme Evropu a svět (4.-5. ročník)
4. – 5. ročník	bezpečnost při pohybových činnostech	
žák:	organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umývárkách, bezpečná příprava a ukládání náradí, náčiní a pomůcek, první pomoc v podmínkách TV	
podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu; uplatňuje kondičně zaměřené činnosti; projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti	ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ	
zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením	pohybové hry s různým zaměřením; netradiční pohybové hry a aktivity; využití hraček a netradičního náčiní při cvičení; pohybová tvořivost	
zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti; vytváří varianty osvojených pohybových her		
uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném		

<p>sportovním prostředím; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka</p>	<p>základy gymnastiky průpravná cvičení, akrobacie, cvičení s náčiním a na nářadí odpovídající velikosti a hmotnosti</p>	
<p>jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti</p>	<p>rytmické a kondiční formy cvičení pro děti kondiční cvičení s hudbou nebo rytmickým doprovodem, základy estetického pohybu, vyjádření melodie a rytmu pohybem, jednoduché tance</p>	
<p>jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje; respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví</p>	<p>průpravné úpoly přetahy a přetlaky</p>	
<p>užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví; cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení</p>	<p>základy atletiky rychlý běh, motivovaný vytrvalý běh, skok do dálky nebo do výšky, hod míčkem</p>	
<p>zorganizuje nenáročnou pohybovou činnost a soutěže na úrovni třídy</p>	<p>základy sportovních her manipulace s míčem, pálkou či jiným herním náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti, herní činnosti jednotlivce, spolupráce ve hře, průpravné hry, utkání podle zjednodušených pravidel mini-sportů</p>	
<p>změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky</p>	<p>turistika a pobyt v přírodě přesun do terénu a chování v dopravních prostředcích při přesunu, chůze v terénu, táboření, ochrana přírody</p>	
<p>orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace</p>	<p>plavání (základní plavecká výuka) hygienu plavání, adaptace na vodní prostředí, základní plavecké dovednosti, jeden plavecký způsob (plavecká technika), prvky sebezáchrany a bezpečnosti</p>	
<p>adapтуje se na vodní prostředí, dodržuje hygienu plavání, zvládá v souladu s individuálními předpoklady plavecké dovednosti</p>	<p>lyžování, bruslení (podle podmínek školy) hry na sněhu a na ledě, základní techniky pohybu na lyžích a bruslích</p>	
<p>zvládá v souladu s individuálními předpoklady vybranou plaveckou techniku, prvky sebezáchrany a bezpečnosti</p>	<p>další pohybové činnosti (podle podmínek školy a zájmu žáků)</p> <p>ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ</p> <p>komunikace v TV základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály</p> <p>organizace při TV základní organizace prostoru a činností ve známém (běžném) prostředí</p>	

	<p>zásady jednání a chování fair play, olympijské ideály a symboly</p> <p>pravidla zjednodušených osvo- vaných pohybových činností her, závodů, soutěží</p> <p>měření a posuzování pohybových dovedností měření výkonů, základní pohybové testy</p> <p>zdroje informací o pohybových činnostech</p>	
--	---	--

6. Učební plány pro 2. stupeň

Oblast	Obor	RVP	předmět	ŠVP	6.	7.	8.	9.	Disponi- bilní
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura	15	Kosmická výchova	16	4	4	4	4	1
	Cizí jazyk	18		18	3	5	5	5	
Matematika a její aplikace	Matematika a její aplikace	15		16	4	4	4	4	1
Informatika	Informatika	4		4	1	1	1	1	0
Člověk a společnost	Dějepis	10		8	2	2	2	2	1
	Občanská výchova			4	1	1	1	1	1
Člověk a příroda	Fyzika	20		6	1	2	1	2	1
	Chemie			4			2	2	1
	Přírodopis			7	2	2	2	1	1
	Zeměpis			8	2	2	2	2	2
Umění a kultura	Hudební výchova	9		3	1	1	1	0	
	Výtvarná výchova			6	2	1	1	2	
Člověk a zdraví	Výchova ke zdraví	10		2	1			1	
	Tělesná výchova			8	2	2	2	2	
Člověk a svět práce	Člověk a svět práce	3		4	1	1	1	1	1
Volitelné předměty				8	2	2	2	2	8
Disponibilní hodinová dotace	Disponibilní hodiny	18	Rozdělení viz poslední sloupec						
Celkem hodin v 6. – 9. ročníku		122		122	29	30	31	32	18

Ročníková maxima	30	30	32	32	
------------------	----	----	----	----	--

Poznámky k učebnímu plánu:

Šestý ročník je součástí druhého trojročí, učební plány jsou realizovány společně se 4. a 5. ročníkem, učivo však vychází z výstupů pro 6. ročník a je začleněno do výuky tak, aby se žáci setkali se vším, co základní vzdělávání na druhém stupni oborově nabízí (fyzika, dějepis, zeměpis, přírodopis, výchova k občanství, ...). Žáci tak po dokončení druhého trojročí budou všestranně vybaveni základními znalostmi všech oblastí, aby je mohli v posledním trojročí prohlubovat a prakticky uplatňovat. Dvě hodiny týdně absolvují také výuku seminářů na druhém stupni ZŠ Jeseník, čímž se dostanou do odborných učeben a mají možnost rozvoje se svými vrstevníky. Výstupy druhého stupně Montessori tříd jsou sepsány za všechny čtyři roky, které žáci absolvují v druhém i třetím trojročí. Rozdělení učiva do jednotlivých let je následně realizováno pomocí tematických plánů.

7. Učební osnovy 2. stupně

7.1. Charakteristika vyučovacího předmětu Kosmická výchova

Obsahové vymezení

Vyučovací předmět je tvořen vzdělávacím obsahem oborů Český jazyk a literatura, Cizí jazyk, Matematika a její aplikace, Informační a komunikační technologie, Dějepis, Výchova k občanství, Chemie, Přírodopis, Fyzika, Zeměpis, Výtvarná výchova, Hudební výchova, Tělesná výchova, Výchova ke zdraví a ze všech tematických okruhů průřezových témat.

Časové vymezení

6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
30	-	-	-

Organizační vymezení

Vyučovací předmět je realizován v duchu Montessori pedagogiky. Vzdělávací obsah není roztržěn na jednotlivá témata jako v případě běžně vyučovaných předmětů, ale umožňuje žákovi poznávat a učit se v souvislostech. Pomocí evokační prezentace je žák uveden do tématu. Na jejím základě si vybere oblast, které se bude věnovat hlouběji. Další jeho práci (ať již samostatnou, skupinovou či pod vedením pedagoga) s možností využít všechny dostupné didaktické pomůcky, literaturu, pracovní listy, modely, počítače apod. téma zpracovává, prohlubuje poznatky o něm a případně je předává ostatním.

Informace z oblastí, jejichž zpracování se přímo neúčastnil, mu jsou zprostředkovány spolužáky za supervize odborného učitele. Plnění výstupů a dodržování stanovených termínů je průběžně kontrolováno učitelem. Pro práci ve třídách jsou žákům běžně k dispozici pomůcky, literatura, pracovní listy a počítač s připojením na internet. Výuka předmětu není omezena jen na prostory třídy a školy. Zařazovány jsou poznávací exkurze, besedy, práce v terénu, práce na projektech, výroba pomůcek, sportovní aktivity apod.

7.2. Vzdělávací obor Jazyková výchova

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata
6–9. ročník		
Komunikační a slohová výchova		
<p>žák:</p> <p>odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji</p>	<p>čtení – praktické (pozorné, přiměřeně rychlé, znalost orientačních prvků v textu), věcné (studijní, čtení jako zdroj informací, vyhledávací), kritické (analytické, hodnotící), prožitkové</p>	<p>OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA</p> <p>Osobnostní rozvoj <i>Sebepoznání a sebepečení</i> <i>Seberegulace a sebeorganizace</i> <i>Psychohygiena</i> <i>Kreativita</i></p> <p>Sociální rozvoj <i>Poznávání lidí</i> <i>Mezilidské vztahy</i> <i>Komunikace</i> <i>Kooperace a kompetice</i></p> <p>Morální rozvoj <i>Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</i> <i>Hodnoty, postoje, praktická etika</i></p> <p>MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA <i>Kulturní diference</i></p> <p>MEDIÁLNÍ VÝCHOVA <i>Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality</i> <i>Stavba mediálních sdělení</i> <i>Vnímání autora mediálních sdělení</i> <i>Tvorba mediálního sdělení</i> <i>Práce v realizačním týmu</i></p>
rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru	naslouchání – praktické (výchova k empatii, podnět k jednání), věcné (soustředěné, aktivní), kritické (objektivní a subjektivní sdělení, komunikační záměr mluvčího, manipulativní působení projevu, zvukové prostředky souvislého projevu a prostředky mimojazykové), zážitkové	
rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj	mluvený projev – zásady dorozumívání (komunikační normy, základní mluvené žánry podle komunikační situace), zásady kultivovaného projevu (technika mluveného projevu, prostředky nonverbální a paralingvální); komunikační žánry: připravený i nepřipravený projev na základě poznámek nebo bez poznámek, referát, diskuse	
dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci	písemný projev – na základě poznatků o jazyce a stylu, o základních slohových postupech a žánrech; vyjádření postoje ke sdělovanému obsahu, vlastní tvořivé psaní (komunikační žánry: výpisek, žádost, soukromý a úřední dopis, objednávka, teze, strukturovaný životopis, pozvánka, charakteristika, subjektivně zbarvený popis, výklad, úvaha)	
odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru		
v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči		
zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu		
využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát		

uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování		
využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů		
Jazyková výchova		
žák: ----- spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova	zvuková podoba jazyka – zásady spisovné výslovnosti, modulace souvislé řeči (přízvuk slovní a větný), intonace, členění souvislé řeči (pauzy, frázování)	
rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazéměch	slovní zásoba a tvoření slov – slovní zásoba a její jednotky, slohové rozvrstvení slovní zásoby, význam slova, homonyma, synonyma, obohacování slovní zásoby, způsoby tvoření slov	
samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami	tvarosloví – slovní druhy, mluvnické významy a tvary sloves skládka – výpověď a věta, stavba věty, pořádek slov ve větě, rozvíjející větné členy, souvětí, přímá a nepřímá řeč, stavba textu	
správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci	pravopis – lexikální, morfologický, syntaktický	
využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace	obecné poučení o jazyce – čeština (jazyk národní, jazyk mateřský), skupiny jazyků (slovanské – především slovenština – a jiné, jazyky menšinové), rozvrstvení národního jazyka (spisovné a nespisovné útvary a prostředky), jazyk a komunikace (jazyková norma a kodifikace, kultura jazyka a řeči, původ a základy vývoje češtiny, jazykové příručky)	
rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí		
v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí		
rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití		
Literární výchova		
žák: -----	tvořivé činnosti s literárním textem – přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, záznam a reprodukce hlavních myšlenek,	

uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla	interpretace literárního textu, dramatizace, vytváření vlastních textů, vlastní výtvarný doprovod k literárním textům	
rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora	způsoby interpretace literárních a jiných děl	
formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo	základy literární teorie a historie – struktura literárního díla (námět a téma díla, literární hrdina, kompozice literárního příběhu), jazyk literárního díla (obrazná pojmenování; zvukové prostředky poezie: rým, rytmus; volný verš), literatura umělecká a věcná (populárně-naučná, literatura faktu, publicistické žánry)	
tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie	literární druhy a žánry – poezie, próza, drama, žánry lyrické, epické, dramatické v proměnách času – hlavní vývojová období národní a světové literatury, typické žánry a jejich představitelé	
rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty		
rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele		
uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře		
porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování		
vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích		

7.3. Vzdělávací obor Cizí jazyk

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata
6–9. ročník		
Poslech s porozuměním	zvuková a grafická podoba jazyka – rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace, ovládání pravopisu slov osvojené slovní zásoby	OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA
žák:		Osobnostní rozvoj Rozvoj schopnosti poznávání Seberegulace a sebeorganizace Psychohygiena Kreativita
rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně	slovní zásoba – rozvíjení dostačující slovní zásoby k ústní	Sociální rozvoj Poznávání lidí Mezilidské vztahy

rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslované promluvy či konverzace, který se týká osvojených témat	i písemné komunikaci vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím; práce se slovníkem	<p>Komunikace Kooperace a kompetice</p> <p>Morální rozvoj Řešení problémů a rozhodovací dovednosti Hodnoty, postoje, praktická etika</p> <p>MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA Lidské vztahy Multikulturalita</p>
Mluvení	<p>tematické okruhy – domov, rodina, bydlení, škola, volný čas, kultura, sport, péče o zdraví, pocity a nálady, stravovací návyky, počasí, příroda a město, nákupy a móda, společnost a její problémy, volba povolání, moderní technologie a média, cestování, realie zemí příslušných jazykových oblastí</p> <p>mluvnice – rozvíjení používání gramatických jevů k realizaci komunikačního záměru žáka (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)</p>	
žák:		
zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích		
mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojených tématech		
vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života		
Čtení s porozuměním		
žák:		
vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech		
rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace		
Psaní		
žák:		
vyplní základní údaje o sobě ve formuláři		
napiše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojených témat		
reaguje na jednoduché písemné sdělení		

7.4. Vzdělávací obor Matematika a její aplikace

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata
6–9. ročník		
Číslo a proměnná		<p>OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA</p> <p>Osobnostní rozvoj Rozvoj schopností poznávání Seberegulace a sebeorganizace Psychohygiiena</p>
žák:	dělitelnost přirozených čísel – prvočíslo, číslo složené, násobek, dělitel, nejmenší společný	
provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu		

zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor	násobek, největší společný dělitel, kritéria dělitelnosti	<p>Kreativita</p> <p>Sociální rozvoj Poznávání lidí Mezilidské vztahy Komunikace Kooperace a kompetice</p> <p>Morální rozvoj Řešení problémů a rozhodovací dovednosti Hodnoty, postoje, praktická etika</p> <p>MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA Lidské vztahy Multikulturalita</p>
modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel	celá čísla – čísla navzájem opačná, číselná osa	
užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek–část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem)	desetinná čísla, zlomky – rozvinutý zápis čísla v desítkové soustavě; převrácené číslo, smíšené číslo, složený zlomek	
řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem; pracuje s měřítky map a plánů	poměr – měřítko, úměra, trojčlenka	
řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek)	procenta – procento, promile; základ, procentová část, počet procent; jednoduché úrokování	
matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním	mocniny a odmocniny – druhá mocnina a odmocnina	
formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav	výrazy – číselný výraz a jeho hodnota; proměnná, výrazy s proměnnými, mnohočleny	
analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel	rovnice – lineární rovnice, soustava dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými	
Závislosti, vztahy a práce s daty	závislosti a data – příklady závislostí z praktického života a jejich vlastnosti, nákresy, schémata, diagramy, grafy, tabulky; četnost znaku, aritmetický průměr	
žák: ----- vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data	funkce – pravouhlá soustava souřadnic, přímá úměrnost, nepřímá úměrnost, lineární funkce	
porovnává soubory dat		
určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti		
vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem		
matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů		
Geometrie v rovině a v prostoru	rovinné útvary – přímka, polopřímka, úsečka, kružnice, kruh, úhel, trojúhelník, čtyřúhelník (lichoběžník, rovnoběžník), pravidelné mnohoúhelníky, vzájemná poloha přímek v rovině (typy úhlů), shodnost a podobnost (věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků)	
žák: ----- zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku	metrické vlastnosti v rovině – druhy úhlů, vzdálenost bodu od přímky, trojúhelníková nerovnost, Pythagorova věta	
charakterizuje a třídí základní rovinné útvary	prostorové útvary – kvádr, krychle, rotační válec, jehlan, rotační kužel, koule, kolmý hranol	
určuje velikost úhlu měřením a výpočtem		
odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů		
využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení		

polohových a nepolohových konstrukčních úloh	konstrukční úlohy – množiny všech bodů dané vlastnosti (osa úsečky, osa úhlu, Thaletova kružnice), osová souměrnost, středová souměrnost	
načrtne a sestrojí rovinné útvary		
užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků		
načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osově souměrnosti, určí osově a středově souměrný útvar		
určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti		
odhaduje a vypočítá objem a povrch těles		
načrtne a sestrojí síť základních těles		
načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině		
analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu		
Nestandardní aplikační úlohy a problémy	číselné a logické řady číselné a obrázkové analogie logické a netradiční geometrické úlohy	
žák:		
užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací		
řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí		

7.5. Vzdělávací obor Informatika

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata
6–9. ročník		
Data, informace a modelování	data, informace: získávání, vyhledávání a ukládání dat obecně a v počítači; proces komunikace, kompletnost dat, časté chyby při interpretaci dat kódování a přenos dat: různé možnosti kódování čísel, znaků, barev, obrázků, zvuků a jejich vlastnosti; standardizované kódy; bit; bajt, násobné jednotky; jednoduché šifry a jejich limity modelování: schéma, myšlenková mapa, vývojový diagram, ohodnocený a orientovaný graf; základní grafové úlohy	MEDIÁLNÍ VÝCHOVA <i>Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality</i> <i>Stavba mediálních sdělení</i> <i>Vnímání autora mediálních sdělení</i> <i>Tvorba mediálního sdělení</i> <i>Práce v realizačním týmu</i> OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Osobnostní rozvoj <i>Rozvoj schopností poznávání</i> <i>Seberegulace a sebeorganizace</i>
žák:		
získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat		
navrhne a porovná různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu		
vymezi problém a určí, jaké informace bude potřebovat k jeho řešení; situaci modeluje pomocí grafů, případně obdobných schémat; porovná svůj navržený model s jinými modely k řešení stejného problému a vybere vhodnější, svou volbu zdůvodní		

zhodnotí, zda jsou v modelu všechna data potřebná k řešení problému; vyhledá chybu v modelu a opraví ji		
Algoritmizace a programování	algoritmizace: dekompozice úlohy, problému; tvorba, zápis a přizpůsobení algoritmu	
žák:	programování: nástroje programovacího prostředí, blokově orientovaný programovací jazyk, cykly, větvení, proměnné	
po přečtení jednotlivých kroků algoritmu nebo programu vysvětlí celý postup; určí problém, který je daným algoritmem řešen	kontrola: ověření algoritmu, programu (například změnou vstupů, kontrolou výstupů, opakovaným spuštěním); nalezení chyby (například krokováním); úprava algoritmu a programu	
rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a navrhne a popíše kroky k jejich řešení	tvorba digitálního obsahu: tvorba programů (například příběhy, hry, simulace, roboti); potřeby uživatelů, uživatelské rozhraní programu; autorství a licence programu; etika programátora	
vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému		
v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné		
ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu		
Informační systémy	informační systémy: informační systém ve škole; uživatelé, činnosti, práva, struktura dat; ochrana dat a uživatelů, účel informačních systémů a jejich role ve společnosti	
žák:	návrh a tvorba evidence dat: formulace požadavků; struktura tabulky, typy dat; práce se záznamy, pravidla a omezení; kontrola správnosti a použitelnosti struktury, nastavených pravidel; úprava požadavků, tabulky či pravidel	
vysvětlí účel informačních systémů, které používá, identifikuje jejich jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi; zvažuje možná rizika při navrhování i užívání informačních systémů	hromadné zpracování dat: velké soubory dat; funkce a vzorce, práce s řetězci; řazení, filtrování, vizualizace dat; odhad závislostí	
nastavuje zobrazení, řazení a filtrování dat v tabulce, aby mohl odpovědět na položenou otázku; využívá funkce pro automatizaci zpracování dat		
vymezí problém a určí, jak při jeho řešení využije evidenci dat; na základě doporučeného i vlastního návrhu sestaví tabulku pro evidenci dat a nastaví pravidla a postupy pro práci se záznamy v evidenci dat		
sám evidenci vyzkouší a následně zhodnotí její funkčnost, případně navrhne její úpravu		
Digitální technologie	hardware a software: pojmy hardware a software, součásti počítače a principy jejich společného fungování; operační systémy – funkce, typy, typické využití; datové a programové soubory a jejich asociace v operačním systému, komprese a formáty souborů, správa souborů, instalace aplikací; fungování nových technologií kolem žáka	
žák:	počítačové sítě: typy, služby a význam počítačových sítí, fungování sítě – klient, server, switch, IP adresa; struktura a	
popíše, jak funguje počítač po stránce hardwaru i operačního systému; diskutuje o fungování digitálních technologií určujících trendy ve světě		
ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu s ohledem na jejich další zpracování či přenos		

	<p>principy internetu; web – fungování webu, webová stránka, webový server, prohlížeč, odkaz, URL, vyhledávač; princip cloudových aplikací; metody zabezpečení přístupu k datům, role a přístupová práva</p> <p>řešení technických problémů: postup při řešení problému s digitálním zařízením – nepropojení, program bez odezvy, špatné nastavení</p> <p>bezpečnost: útoky – cíle a metody útočníků, nebezpečné aplikace a systémy; zabezpečení digitálních zařízení a dat – aktualizace, antivir, firewall, bezpečná práce s hesly a správce hesel, dvoufaktorová autentizace, šifrování dat a komunikace, zálohování a archivace dat</p> <p>digitální identita: digitální stopa (obsah a metadata) – sledování polohy zařízení, záznamy o přihlašování a pohybu po internetu, cookies, sledování komunikace, informace v souboru; sdílení a trvalost (nesmazatelnost) dat, fungování a algoritmy sociálních sítí</p>	
--	--	--

7.6. Vzdělávací obor Dějepis

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata
6–9. ročník		
Člověk v dějinách		<p>VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA</p> <p>Občan, občanská společnost a stát Formy participace občanů v politickém životě Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</p> <p>MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA</p> <p>Kulturní diference Etnický původ Multikulturalita</p> <p>ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA</p> <p>Lidské aktivity a problémy životního prostředí</p>
<p>žák:</p> <p>-----</p> <p>uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků</p>	<p>význam zkoumání dějin, získávání informací o dějinách; historické prameny historický čas a prostor</p>	
<p>uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány</p>		
<p>orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu</p>		
Počátky lidské společnosti		

žák: ----- charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu	člověk a lidská společnost v pravěku
objasní význam zemědělství, dobytkářství a zpracování kovů pro lidskou společnost	
Nejstarší civilizace, kořeny evropské kultury	
žák: ----- rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací	nejstarší starověké civilizace a jejich kulturní odkaz antické Řecko a Řím střední Evropa a její styky s antickým Středomořím
uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví	
demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury, , zrod křesťanství	
porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie	
Křesťanství a středověká Evropa	
žák: ----- popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států	nový etnický obraz Evropy utváření států ve východoevropském a západoevropském kulturním okruhu a jejich specifický vývoj islám a islámské říše ovlivňující Evropu (Arabové, Turci) Velká Morava a český stát, jejich vnitřní vývoj a postavení v Evropě křesťanství, papežství, císařství, křížové výpravy struktura středověké společnosti, funkce jednotlivých vrstev kultura středověké společnosti – románské a gotické umění a vzdělanost
objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech	
vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí	
ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury	
Objevy a dobývání, počátky nové doby	
žák: ----- vysvětlí znovuoobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve	renesance, humanismus, husitství, reformace a jejich šíření Evropou zámořské objevy a počátky dobývání světa

vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život	český stát a velmoci v 15.–18. století barokní kultura a osvícenství	
popíše průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky D-9-5-04 objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie		
objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky		
rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede příklady významných kulturních památek		
Modernizace společnosti		
žák: ----- vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti	Velká francouzská revoluce a napoleonské období, jejich vliv na Evropu a svět; vznik USA industrializace a její důsledky pro společnost; sociální otázka národní hnutí velkých a malých národů; utváření novodobého českého národa revoluce 19. století jako prostředek řešení politických, sociálních a národnostních problémů politické proudy (konzervativismus, liberalismus, demokratismus, socialismus), ústava, politické strany, občanská práva kulturní rozrůzněnost doby konflikty mezi velmocemi, kolonialismus	
objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek a rozbití starých společenských struktur v Evropě		
porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů		
vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezí význam kolonií		
Moderní doba		
žák: ----- na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky	první světová válka a její politické, sociální a kulturní důsledky nové politické uspořádání Evropy a úloha USA ve světě; vznik Československa, jeho hospodářskopolitický vývoj, sociální a národnostní problémy mezinárodněpolitická a hospodářská situace ve 20. a 30. letech; totalitní systémy – komunismus, fašismus, nacismus – důsledky pro Československo a svět	
rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů		
charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná		

destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu	druhá světová válka, holokaust; situace v našich zemích, domácí a zahraniční odboj; politické, mocenské a ekonomické důsledky války	
na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv		
zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí		
Rozdělený a integrující se svět		
žák:	studená válka, rozdělení světa do vojenských bloků reprezentovaných supervelmocemi; politické, hospodářské, sociální a ideologické soupeření vnitřní situace v zemích východního bloku (na vybraných příkladech srovnání s charakteristikou západních zemí) vývoj Československa od roku 1945 do roku 1989, vznik České republiky rozpad koloniálního systému, mimoevropský svět problémy současnosti věda, technika a vzdělání jako faktory vývoje; sport a zábava	
vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků		
vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce		
posoudí postavení rozvojových zemí		
prokáže základní orientaci v problémech současného světa		

7.7. Vzdělávací obor Výchova k občanství

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata
6—9. ročník		
Člověk ve společnosti		VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA Občanská společnost a škola Formy participace občanů v politickém životě Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA <i>Kulturní diference</i> <i>Lidské vztahy</i> <i>Etnický původ</i> <i>Multikulturalita</i> <i>Princip sociálního smíru a solidarity</i>
žák:	naše škola – život ve škole, práva a povinnosti žáků, význam a činnost žákovské samosprávy, společná pravidla a normy; vklad vzdělání pro život naše obec, region, kraj – důležité instituce, zajímavá a památná místa, významní rodáci, místní tradice; ochrana kulturních památek, přírodních objektů a majetku naše vlast – pojem vlasti a vlastenectví; zajímavá a památná místa, co nás proslavilo,	
objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání		
rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu		
kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí		

uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích	významné osobnosti; státní symboly, státní svátky, významné dny	OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ ROZVOJ Sociální rozvoj Mezilidské vztahy Komunikace Kooperace a kompetice Morální rozvoj Hodnoty, postoje a praktická etika MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH Evropa a svět nás zajímá Jsme Evropané MEDIÁLNÍ VÝCHOVA Fungování a vliv médií ve společnosti
objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám	kulturní život – rozmanitost kulturních projevů, kulturní hodnoty, kulturní tradice; kulturní instituce; masová kultura, prostředky komunikace	
rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti	lidská setkání – přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost, rovné postavení mužů a žen; lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi, potřební lidé ve společnosti	
	vztahy mezi lidmi – osobní a neosobní vztahy, mezilidská komunikace; konflikty v mezilidských vztazích, problémy lidské nesnášenlivosti	
Člověk jako jedinec		
žák: ----- objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života	podobnost a odlišnost lidí – projevy chování, rozdíly v prožívání, myšlení a jednání; osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti, charakter; vrozené předpoklady, osobní potenciál	
posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek	vnitřní svět člověka – vnímání, prožívání, poznávání a posuzování skutečnosti, sebe i druhých lidí, systém osobních hodnot, sebehodnocení; stereotypy v posuzování druhých lidí	
kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání	osobní rozvoj – životní cíle a plány, životní perspektiva, adaptace na životní změny, sebezměna; význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázně při seberozvoji	
popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru		
Člověk, stát a hospodářství		
žák: ----- rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady	majetek, vlastnictví – formy vlastnictví; hmotné a duševní vlastnictví, jejich ochrana; hospodaření s penězi, majetkem a různými formami vlastnictví	
	peníze – funkce a podoby peněz, formy placení	
	hospodaření – rozpočet domácnosti, úspory, investice, úvěry, splátkový prodej, leasing;	

sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti	rozpočet státu, typy rozpočtu a jejich odlišnosti; význam daní banky a jejich služby – aktivní a pasivní operace, úročení, pojištění, produkty finančního trhu pro investování a pro získávání prostředků principy tržního hospodářství – nabídka, poptávka, trh; tvorba ceny, inflace; podstata fungování trhu
na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení	
vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využit	
uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu	
na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz	
rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků ze státního rozpočtu	
Člověk, stát a právo	
žák: ----- rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky	právní základy státu – znaky státu, typy a formy státu; státní občanství ČR; Ústava ČR; složky státní moci, jejich orgány a instituce, obrana státu
rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu	státní správa a samospráva – orgány a instituce státní správy a samosprávy, jejich úkoly principy demokracie – znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu; politický pluralismus, význam a formy voleb do zastupitelstev
objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů	lidská práva – základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana; úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech; poškozování lidských práv, šikana, diskriminace
vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů	právní řád České republiky – význam a funkce právního řádu,

přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod	<p>orgány právní ochrany občanů, soustava soudů; právní norma, předpis, publikování právních předpisů</p> <p>protiprávní jednání – druhy a postihy protiprávního jednání včetně korupce, trestní postizitelnost; porušování předpisů v silničním provozu, porušování práv k duševnímu vlastnictví</p> <p>právo v každodenním životě – význam právních vztahů; důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající; základní práva spotřebitele; styk s úřady</p>	
objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství		
uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava, koupě, oprava či pronájem věci		
doдрžuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování		
rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů		
rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady		
diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání		
Mezinárodní vztahy, globální svět		
žák: popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování	<p>evropská integrace – podstata, význam, výhody; Evropská unie a ČR</p> <p>globalizace – projevy, významné globální problémy</p>	
uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky		
objasní souvislosti globálních a lokálních problémů		

7.8. Vzdělávací obor Fyzika

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata
6–9. ročník		
Látky a tělesa	měřené veličiny – délka, objem, hmotnost, teplota a její změna, čas	ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA
žák:		<i>Lidské aktivity a problémy životního prostředí</i>

změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látku a tělesa	skupenství látek – souvislost skupenství látek s jejich částicovou stavbou; difuze	Základní podmínky života OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Sociální rozvoj Poznávání lidí Mezilidské vztahy Komunikace Kooperační a kompetice Morální rozvoj Řešení problémů a rozhodovací dovednosti Hodnoty, postoje, praktická etika
uveďte konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí		
předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty		
využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů		
Pohyb těles; síly	pohyby těles – pohyb rovnoměrný a nerovnoměrný; pohyb přímočarý a křivočarý	
žák:	gravitační pole a gravitační síla – přímá úměrnost mezi gravitační silou a hmotností tělesa	
rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu	tlaková síla a tlak – vztah mezi tlakovou silou, tlakem a obsahem plochy, na niž síla působí	
využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles	třecí síla – smykové tření, ovlivňování velikosti třecí síly v praxi	
určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici	výslednice dvou sil stejných a opačných směrů	
Mechanické vlastnosti tekutin	Pascalův zákon – hydraulická zařízení	
žák:	hydrostatický a atmosférický tlak – souvislost mezi hydrostatickým tlakem, hloubkou a hustotou kapaliny; souvislost atmosférického tlaku s některými procesy v atmosféře	
využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů	Archimédův zákon – vztlaková síla; potápění, vznášení se a plavání těles v klidných tekutinách	
Energie	formy energie – pohybová a polohová energie; vnitřní energie; elektrická energie a výkon; výroba a přenos elektrické energie; jaderná energie, štěpná reakce, jaderný reaktor, jaderná elektrárna;	
žák:	ochrana lidí před radioaktivním zářením	
využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem	přeměny skupenství – tání a tuhnutí, skupenské teplo tání; vypařování a kapalnění; hlavní faktory ovlivňující vypařování a teplotu varu kapaliny	
zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí		

	obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie	
Zvukové děje	vlastnosti zvuku – látkové prostředí jako podmínka vzniku šíření zvuku, rychlost šíření zvuku v různých prostředích; odraz zvuku na překážce, ozvěna; pohlcování zvuku	
žák:		
rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku		
posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí		
Elektromagnetické a světelné děje	elektrický obvod – zdroj napětí, spotřebič, spínač	
žák:	elektrické a magnetické pole – elektrická a magnetická síla; elektrický náboj; tepelné účinky elektrického proudu; elektrický odpor; stejnosměrný elektromotor; transformátor; bezpečné chování při práci s elektrickými přístroji a zařízeními	
sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu		
rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí		
rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností		
využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní	vlastnosti světla – zdroje světla; rychlost světla ve vakuu a v různých prostředích; stín, zatmění Slunce a Měsíce; zobrazení odrazem na rovinném, dutém a vypuklém zrcadle (kvalitativně); zobrazení lomem tenkou spojkou a rozptylkou (kvalitativně); rozklad bílého světla hranolem	
využívá zákon o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákon odrazu světla při řešení problémů a úloh		
rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici, či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami		
Vesmír	sluneční soustava – její hlavní složky; měsíční fáze	
žák:		
objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet		

7.9. Vzdělávací obor Přírodopis

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata
6–9. ročník		
Obecná biologie a genetika	vznik, vývoj, rozmanitost, projevy života a jeho význam – výživa, dýchání, růst, rozmnožování, vývin, reakce na podněty; názory na vznik života	ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA Ekosystémy
žák:		

rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů	dědičnost a proměnlivost organismů – podstata dědičnosti a přenos dědičných informací, gen, křížení viry a bakterie – výskyt, význam a praktické využití	Základní podmínky života Lidské aktivity a problémy životního prostředí Vztah člověka k prostředí OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Sociální rozvoj Poznávání lidí Mezilidské vztahy Komunikace Kooperační a kompetice Morální rozvoj Řešení problémů a rozhodovací dovednosti Hodnoty, postoje, praktická etika
vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti		
uvede příklady dědičnosti v praktickém životě		
uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka		
Biologie hub	houby bez plodnic – základní charakteristika, pozitivní a negativní vliv na člověka a živé organismy houby s plodnicemi – stavba, výskyt, význam, zásady sběru, konzumace a první pomoc při otravě houbami lišejníky – výskyt a význam	
žák:		
rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků		
Biologie rostlin	anatomie a morfologie rostlin – stavba a význam jednotlivých částí těla vyšších rostlin (kořen, stonek, list, květ, semeno, plod) fyzologie rostlin – základní principy fotosyntézy, dýchání, růstu, rozmnožování systém rostlin – poznávání a zařazování daných zástupců běžných druhů řas, mechorostů, kapradin (plavuně, přesličky, kapradiny), nahosemenných a krytosemenných rostlin (jednoděložných a dvouděložných), jejich vývoj a využití hospodářsky významných zástupců význam rostlin a jejich ochrana	
žák:		
odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům		
vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin		
rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů		
Biologie živočichů	stavba těla, stavba a funkce jednotlivých částí těla – živočišná buňka, tkáň, orgány, orgánové soustavy, organismy jednobuněčné a mnohobuněčné, rozmnožování vývoj, vývin a systém živočichů – významní zástupci jednotlivých skupin živočichů – prvoci, bezobratlí (žahavci, ploštěnci, hlišti, měkkýši, kroužkovci, členovci), strunatci (paryby, ryby, obojživelníci, plazi, ptáci, savci) rozšíření, význam a ochrana živočichů – hospodářsky a epidemiologicky významné druhy, péče o vybrané domácí	
žák:		
porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů		
rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin		
odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí		
zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka; uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy		

	<p>živočichy, chov domestikovaných živočichů, živočišná společnost</p> <p>projevy chování živočichů</p>	
Biologie člověka	<p>fylogeneze a ontogeneze člověka – rozmnožování člověka</p>	
<p>žák:</p> <p>-----</p> <p>určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy</p>	<p>anatomie a fyziologie – stavba a funkce jednotlivých částí lidského těla, orgány, orgánové soustavy (opěrná, pohybová, oběhová, dýchací, trávicí, vylučovací a rozmnožovací, řídicí), vyšší nervová činnost</p>	
<p>orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka</p>		
<p>objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří</p>	<p>nemoci, úrazy a prevence – příčiny, příznaky, praktické zásady a postupy při léčení běžných nemocí; závažná poranění a život ohrožující stavy, epidemie</p>	
<p>rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby</p>		
Neživá příroda	<p>Země – vznik a stavba Země</p>	
<p>žák:</p> <p>-----</p> <p>rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek</p>	<p>nerosty a horniny – vznik, vlastnosti, kvalitativní třídění, praktický význam a využití zástupců, určování jejich vzorků;</p>	
<p>rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody</p>	<p>vnější a vnitřní geologické procesy – příčiny a důsledky</p>	
<p>rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody</p>	<p>půdy – složení, vlastnosti a význam půdy</p>	
	<p>vývoj zemské kůry a organismů na Zemi – geologické změny, vznik života, výskyt typických organismů a jejich přizpůsobování prostředí</p>	
	<p>podnebí a počasí ve vztahu k životu – význam vody a teploty prostředí pro život, ochrana a využití přírodních zdrojů, význam jednotlivých vrstev ovzduší pro život, vlivy znečištěného ovzduší a klimatických změn na živé organismy a na člověka</p>	
	<p>mimořádné události způsobené přírodními vlivy – příčiny vzniku mimořádných událostí, přírodní světové katastrofy, nejčastější mimořádné přírodní události v ČR (povodně, větrné bouře, sněhové kalamity, laviny, náledí) a ochrana před nimi</p>	
Základy ekologie	<p>organismy a prostředí – vzájemné vztahy mezi organismy, mezi organismy a prostředím; populace, společenstva, přirozené a umělé</p>	
<p>žák:</p> <p>-----</p> <p>uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi</p>		

na příkladu objasní základní princip existence živých a neživých složek ekosystému	ekosystémy, potravní řetězce, rovnováha v ekosystému	
vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam	ochrana přírody a životního prostředí – globální problémy a jejich řešení, chráněná území	
uveďte příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí		
Praktické poznávání přírody	praktické metody poznávání přírody – pozorování lupou a mikroskopem (případně	
žák:	dalekohledem), zjednodušené určovací klíče a atlasy, založení herbáře a sbírek	
aplikuje praktické metody poznávání přírody		

7.10. Vzdělávací obor Zeměpis

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata
6–9. ročník		
Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie		
žák: organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů	komunikační geografický a kartografický jazyk – vybrané obecně používané geografické, topografické a kartografické pojmy; základní topografické útvary: důležité body, výrazné liniové (čárové) útvary, plošné útvary a jejich kombinace: sítě, povrchy, ohniska – uzly; hlavní kartografické produkty: plán, mapa; jazyk mapy: symboly, smluvené značky, vysvětlivky; statistická data a jejich grafické vyjádření, tabulky; základní informační geografická média a zdroje dat	ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA Základní podmínky života
používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii	geografická kartografie a topografie – glóbus, měřítko glóbusu, zeměpisná síť, poledníky a rovnoběžky, zeměpisné souřadnice, určování zeměpisné polohy v zeměpisné síti; měřítko a obsah plánů a map, orientace plánů a map vzhledem ke světovým stranám; praktická cvičení a aplikace s dostupnými kartografickými produkty v tištěné i elektronické podobě	VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH Evropa a svět nás zajímá Objevujeme Evropu a svět Jsme Evropané
		ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA Ekosystémy Vztah člověka k prostředí
		VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA Občan, občanská společnost a stát Formy participace občanů v politickém životě Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování
Přírodní obraz Země		

žák: ----- prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů	Země jako vesmírné těleso – tvar, velikost a pohyby Země, střídání dne a noci, střídání ročních období, světový čas, časová pásma, pásmový čas, datová hranice, smluvený čas
rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu	krajinná sféra – přírodní sféra, společenská a hospodářská sféra, složky a prvky přírodní sféry
porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost	systém přírodní sféry na planetární úrovni – geografické pásy, geografická (šířková) pásma, výškové stupně systém přírodní sféry na regionální úrovni – přírodní oblasti
Regiony světa	
žák: ----- lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny	světadíly, oceány, makroregiony světa – určující a porovnávací kritéria; jejich přiměřená charakteristika z hlediska přírodních a socioekonomických poměrů s důrazem na vazby a souvislosti (přírodní oblasti, podnebné oblasti, sídelní oblasti, jazykové oblasti, náboženské oblasti, kulturní oblasti)
porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států	modelové regiony světa – vybrané modelové přírodní, společenské, politické, hospodářské a environmentální problémy, možnosti jejich řešení
zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich	
Společenské a hospodářské prostředí	
žák: ----- posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace	obyvatelstvo světa – základní kvantitativní a kvalitativní geografické, demografické, hospodářské a kulturní charakteristiky
posoudí, jak přírodní podmínky souvisejí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel	globalizační společenské, politické a hospodářské procesy – aktuální společenské, sídelní, politické a hospodářské poměry současného světa, sídelní systémy, urbanizace, suburbanizace
zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje	světové hospodářství – sektorová a odvětvová struktura, územní dělba práce, ukazatele hospodářského rozvoje a životní úrovně
porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit	regionální společenské, politické a hospodářské útvary – porovnávací kritéria: národní a
porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků	

<p>lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech</p>	<p>mnohonárodnostní státy, části států, správní oblasti, kraje, města, aglomerace; hlavní a periferní hospodářské oblasti světa; politická, bezpečnostní a hospodářská seskupení (integrace) států; geopolitické procesy, hlavní světová konfliktní ohniska</p>
Životní prostředí	
<p>žák: ----- porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin</p>	<p>krajina – přírodní a společenské prostředí, typy krajin</p> <p>vztah přírody a společnosti – trvale udržitelný život a rozvoj, principy a zásady ochrany přírody a životního prostředí, chráněná území přírody, globální ekologické a environmentální problémy lidstva</p>
<p>uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů)</p>	
<p>uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí</p>	
Česká republika	
<p>žák: ----- vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy</p>	<p>místní region – zeměpisná poloha, kritéria pro vymezení místního regionu, vztahy k okolním regionům, základní přírodní a socioekonomické charakteristiky s důrazem na specifika regionu důležitá pro jeho další rozvoj (potenciál × bariéry)</p> <p>Česká republika – zeměpisná poloha, rozloha, členitost, přírodní poměry a zdroje; obyvatelstvo: základní geografické, demografické a hospodářské charakteristiky, sídelní poměry; rozmístění hospodářských aktivit, sektorová a odvětvová struktura hospodářství; transformační společenské, politické a hospodářské procesy a jejich územní projevy a dopady; hospodářské a politické postavení České republiky v Evropě a ve světě, zapojení do mezinárodní dělby práce a obchodu</p> <p>regiony České republiky – územní jednotky státní správy a samosprávy, krajské členění, kraj místního regionu, přeshraniční spolupráce se sousedními státy v euroregionech</p>
<p>hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu</p>	
<p>hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu</p>	
<p>lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit</p>	
<p>uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států</p>	

Terénní geografická výuka, praxe a aplikace	
žák:	<p>cvičení a pozorování v terénu místní krajiny, geografické exkurze – orientační body, jevy, pomůcky a přístroje; stanoviště, určování hlavních a vedlejších světových stran, pohyb podle mapy a azimutu, odhad vzdáleností a výšek objektů v terénu; jednoduché panoramatické náčrtky krajiny, situační plány, schematické náčrtky pochodové osy, hodnocení přírodních jevů a ukazatelů</p> <p>ochrana člověka při ohrožení zdraví a života – živelní pohromy; opatření proti nim, chování a jednání při nebezpečí živelních pohrom v modelových situacích</p>
ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu	
aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny	
uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech	

7.11. Vzdělávací obor Hudební výchova

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata
6–9. ročník		
žák:	VOKÁLNÍ ČINNOSTI	MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA
využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách	pěvecký a mluvní projev – rozšiřování hlasového rozsahu, hlasová hygiena, hlasová nedostatečnost a některé způsoby její nápravy, mutace, vícehlasý a jednohlasý zpěv, deklamace, techniky vokálního projevu (scat, falzet apod.), jejich individuální využití při zpěvu i při společných vokálně instrumentálních aktivitách	Kulturní diference Multikulturalita
uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase	intonace a vokální improvizace – diatonické postupy v durových a mollových tóninách, improvizace jednoduchých hudebních forem	OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Osobnostní rozvoj Psychohygiena Kreativita
reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace	hudební rytmus – odhalování vzájemných souvislostí rytmu řeči a hudby, využívání rytmických zákonitostí při vokálním projevu	Sociální rozvoj Komunikace Kooperace a kompetice
rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě	orientace v notovém záznamu vokální skladby – notový zápis jako opora při realizaci písně či složitější vokální nebo vokálně instrumentální skladby	
orientuje se v proudu znějící hudby, přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku		

<p>zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období</p>	<p>rozvoj hudebního sluchu a hudební představitosti – reprodukce tónů a melodií, zachycování rytmu, popřípadě i melodie zpívané (hrané) písně pomocí grafického (notového) záznamu</p>	
<p>vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění</p>	<p>reflexe vokálního projevu – vlastní vokální projev a vokální projev ostatních, hledání možností nápravy hlasové nedostatečnosti (transpozice melodie, využití jiné hudební činnosti)</p> <p>INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI</p> <p>hra na hudební nástroje – nástrojová reprodukce melodií (motivků, témat, písní), hra a tvorba doprovodů s využitím nástrojů Orffova instrumentáře, keyboardů a počítače, nástrojová improvizace (jednoduché hudební formy)</p> <p>záznam hudby – noty, notační programy (např. Capella, Finale, Sibelius) a další způsoby záznamu hudby</p> <p>vyjadřování hudebních i nehudebních představ a myšlenek pomocí hudebního nástroje</p> <p>tvorba doprovodů pro hudebně dramatické projevy</p> <p>HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI</p> <p>pohybový doprovod znějící hudby – taktování, taneční kroky, vlastní pohybové ztvárnění</p> <p>pohybové vyjádření hudby v návaznosti na sémantiku hudebního díla – pantomima, improvizace</p> <p>pohybové reakce na změny v proudu znějící hudby – tempové, dynamické, rytmicko-metrické, harmonické</p> <p>orientace v prostoru – rozvoj pohybové paměti, reprodukce</p> <p>POSLECHOVÉ ČINNOSTI</p> <p>orientace v hudebním prostoru a analýza hudební skladby – postihování hudebně výrazových prostředků, významné sémantické prvky užití ve skladbě (zvukomalba, dušomalba, pohyb melodie,</p>	

	<p>pravidelnost a nepravidelnost hudební formy) a jejich význam pro pochopení hudebního díla</p> <p>hudební dílo a jeho autor – hudební skladba v kontextu s jinými hudebními i nehudebními díly, dobou vzniku, životem autora, vlastními zkušenostmi (inspirace, epigonství, kýč, módnost a modernost, stylová provázanost)</p> <p>hudební styly a žánry – chápání jejich funkcí vzhledem k životu jedince i společnosti, kulturním tradicím a zvykům</p> <p>interpretace znějící hudby – slovní charakterizování hudebního díla, vytváření vlastních soudů a preferencí pohybů prováděných při tanci či pohybových hrách</p>	
--	---	--

7.12. Vzdělávací obor Výtvarná výchova

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata
6–9. ročník		
<p>žák:</p> <p>vybírání, vytváření a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů; uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků; variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahy pro získání osobitých výsledků</p>	<p>ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI</p> <p>prvky vizuálně obrazného vyjádření – linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality, textury; vztahy a uspořádání prvků v ploše, objemu, prostoru a v časovém průběhu (podobnost, kontrast, rytmus, dynamické proměny, struktura), ve statickém i dynamickém vizuálně obrazném vyjádření</p> <p>uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, prostoru a časovém průběhu – vyjádření vztahů, pohybu a proměn uvnitř a mezi objekty (lineární, světlostní, barevné, plastické a prostorové prostředky a prostředky vyjadřující časový průběh) ve statickém i dynamickém vyjádření</p> <p>reflexe a vztahy zrakového vnímání ke vnímání ostatními smysly – vědomé vnímání a uplatnění mimovizuálních podnětů při vlastní tvorbě; reflexe ostatních uměleckých</p>	<p>MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA</p> <p>Kulturní diference Multikulturalita</p> <p>OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA</p> <p>Osobnostní rozvoj Psychohygiena Kreativita</p> <p>Sociální rozvoj Komunikace Kooperace a kompetice</p>
<p>zaznamenává vizuální zkušenost, i zkušenosti získané ostatními smysly, zaznamenává podněty z představ a fantazie</p>		
<p>zachycuje jevy a procesy v proměnách a vztazích; k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace</p>		
<p>vybírání, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření</p>		
<p>rozlišuje působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku</p>		

	<p>druhů (hudebních, dramatických)</p> <p>smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření – umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, elektronická média, reklama; výběr, kombinace a variace ve vlastní tvorbě</p> <p>UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY</p> <p>prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností –</p> <p>manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, akční tvar malby a kresby, uspořádání prostoru, celku vizuálně obrazných vyjádření a vyjádření proměn; výběr, uplatnění a interpretace</p> <p>typy vizuálně obrazných vyjádření – hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba, skulptura, plastika, animovaný film, komiks, fotografie, elektronický obraz, reklama, vizualizované dramatické akce, komunikační grafika; rozlišení, výběr a uplatnění pro vlastní tvůrčí záměry</p> <p>přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením – hledisko jejich vnímání (vizuální, haptické, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, symbolická, založená na smyslovém vnímání, racionálně konstruktivní, expresivní); reflexe a vědomé uplatnění při vlastních tvůrčích činnostech</p> <p>OVĚŘOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH ÚČINKŮ</p> <p>osobní postoj v komunikaci – jeho utváření a zdůvodňování; důvody vzniku odlišných interpretací vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených a přejatých), kritéria jejich porovnávání, jejich zdůvodňování</p> <p>komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření – utváření a uplatnění komunikačního obsahu; vysvětlování a obhajoba výsledků tvorby s respektováním záměru autora; prezentace ve veřejném prostoru, mediální prezentace</p>	
--	---	--

	<p>proměny komunikačního obsahu – záměry tvorby a proměny obsahu vizuálně obrazných vyjádření vlastních děl i děl výtvarného umění; historické, sociální a kulturní souvislosti</p>	
--	--	--

7.13. Vzdělávací obor Výchova ke zdraví

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata
6–9. ročník		
<p>žák:</p> <hr style="border-top: 1px dashed black;"/> <p>respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v komunitě</p>	<p>VZTAHY MEZI LIDMI A FORMY SOUŽITÍ</p> <p>vztahy ve dvojici – kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství a rodičovství</p> <p>vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity – rodina, škola, vrstevnická skupina, obec, spolek</p> <p>ZMĚNY V ŽIVOTĚ ČLOVĚKA A JEJICH REFLEXE</p> <p>dětství, puberta, dospívání – tělesné, duševní a společenské změny</p> <p>sexuální dospívání a reprodukční zdraví – zdraví reprodukční soustavy, sexualita jako součást formování osobnosti, zdrženlivost, předčasná sexuální zkušenost, promiskuita; problémy těhotenství a rodičovství mladistvých; poruchy pohlavní identity</p> <p>ZDRAVÝ ZPŮSOB ŽIVOTA A PÉČE O ZDRAVÍ</p> <p>výživa a zdraví – zásady zdravého stravování, pitný režim, vliv životních podmínek a způsobu stravování na zdraví; poruchy příjmu potravy</p> <p>vlivy vnějšího a vnitřního prostředí na zdraví – kvalita ovzduší a vody, hluk, osvětlení, teplota</p> <p>tělesná a duševní hygiena, denní režim – zásady osobní, intimní a duševní hygieny, otužování, denní režim, vyváženost pracovních a</p>	<p>OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA</p> <p>Osobnostní výchova Sebepoznání a sebepečení Psychohygiena</p> <p>Sociální výchova Komunikace Mezilidské vztahy</p>
<p>vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví</p>		
<p>vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví</p>		
<p>posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví</p>		
<p>usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví</p>		
<p>vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí</p>		
<p>dává do souvislosti složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky</p>		
<p>uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc</p>		
<p>projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na</p>		

<p>programech podpory zdraví v rámci školy a obce</p> <p>samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím</p> <p>respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje; kultivovaně se chová k opačnému pohlaví</p> <p>respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli; chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování</p> <p>uvádí do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým</p> <p>vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi</p> <p>projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy; aktivně předchází situacím ohrožení zdraví a osobního bezpečí; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc</p> <p>uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí</p>	<p>odpočinkových aktivit, význam pohybu pro zdraví, pohybový režim</p> <p>ochrana před přenosnými chorobami – základní cesty přenosu nález a jejich prevence, nákazy respirační, přenosné potravou, získané v přírodě, přenosné krví a sexuálním kontaktem, přenosné bodnutím hmyzu a stykem se zvířaty</p> <p>ochrana před chronickými nepřenosiými chorobami a před úrazy – prevence kardiovaskulárních a metabolických onemocnění; preventivní a léčebná péče; odpovědné chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů (úrazy v domácnosti, při sportu, na pracovišti, v dopravě), základy první pomoci</p> <p>RIZIKA OHROŽUJÍCÍ ZDRAVÍ A JEJICH PREVENCE</p> <p>stres a jeho vztah ke zdraví – kompenzační, relaxační a regenerační techniky překonávání únavy, stresových reakcí a posilování duševní odolnosti</p> <p>autodestruktivní závislosti – psychická onemocnění, násilí namířené proti sobě samému, rizikové chování (alkohol, aktivní a pasivní kouření, zbraně, nebezpečné látky a předměty, nebezpečný internet), násilné chování, těžké životní situace a jejich zvládnání, trestná činnost, dopink ve sportu</p> <p>skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita – šikana a jiné projevy násilí; formy sexuálního zneužívání dětí; kriminalita mládeže; komunikace se službami odborné pomoci</p> <p>bezpečné chování a komunikace – komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, bezpečný pohyb v rizikovém prostředí, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií, sebeochrana a vzájemná pomoc v rizikových situacích a v situacích ohrožení</p> <p>dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví – bezpečné prostředí ve škole,</p>	
--	---	--

	<p>ochrana zdraví při různých činnostech, bezpečnost v dopravě, rizika silniční a železniční dopravy, vztahy mezi účastníky silničního provozu včetně zvládnání agresivity, postup v případě dopravní nehody (tísňové volání, zajištění bezpečnosti)</p> <p>manipulativní reklama a informace – reklamní vlivy, působení sekt</p> <p>ochrana člověka za mimořádných událostí – klasifikace mimořádných událostí, varovný signál a jiné způsoby varování, základní úkoly ochrany obyvatelstva, evakuace, činnost po mimořádné události, prevence vzniku mimořádných událostí</p> <p>OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ ROZVOJ</p> <p>sebepoznání a sebepojetí – vztah k sobě samému, vztah k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebepojetí, utváření vědomí vlastní identity</p> <p>seberegulace a sebeorganizace činností a chování – cvičení sebereflexe, sebekontroly, sebeovládání a zvládnání problémových situací; stanovení osobních cílů a postupných kroků k jejich dosažení; zaujímání hodnotových postojů a rozhodovacích dovedností pro řešení problémů v mezilidských vztazích; pomáhající a prosociální chování</p> <p>psychohygienu v sociální dovednosti pro předcházení a zvládnání stresu, hledání pomoci při problémech</p> <p>mezilidské vztahy, komunikace a kooperace – respektování sebe sama i druhých, přijímání názoru druhého, empatie; chování podporující dobré vztahy, aktivní naslouchání, dialog, efektivní a asertivní komunikace a kooperace v různých situacích, dopad vlastního jednání a chování</p>	
--	--	--

7.13. Vzdělávací obor Tělesná výchova

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata
6–9. ročník		
Činnosti ovlivňující zdraví	význam pohybu pro zdraví – rekreační a výkonnostní sport, sport dívek a chlapců	OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA
žák:		Osobnostní rozvoj
aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem	zdravotně orientovaná zdatnost – rozvoj zdravotně orientované zdatnosti, kondiční programy, manipulace se zatížením	Rozvoj schopnosti poznávání Seberegulace a sebeorganizace Psychohygienu Kreativita
usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program	prevence a korekce jednostranného zatížení a svalových dysbalancí – průpravná, kompenzační, vyrovnávací, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení	Sociální rozvoj Poznávání lidí Mezilidské vztahy Komunikace Kooperační a kompetice
samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly	hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech – v nestandardním prostředí, první pomoc při TV a sportu v různém prostředí a klimatických podmínkách, improvizované ošetření poranění a odsun raněného	Morální rozvoj Řešení problémů a rozhodovací dovednosti Hodnoty, postoje, praktická etika
odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší		
uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost		
Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností	pohybové hry – s různým zaměřením; netradiční pohybové hry a aktivity	
žák:	gymnastika – akrobacie, přeskoky, cvičení s náčiním a na nářadí	
zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech	estetické a kondiční formy cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem – základy rytmické gymnastiky, cvičení s náčiním; kondiční formy cvičení pro daný věk žáků; tance	
posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny	úpoly – základy sebeobrany, základy aikido, judo, karate atletika – rychlý běh, vytrvalý běh na dráze a v terénu, základy překážkového běhu, skok do dálky nebo do výšky, hod míčkem nebo granátem, vrh koulí sportovní hry (alespoň dvě hry podle výběru školy) – herní činnosti jednotlivce, herní kombinace, herní systémy, utkání podle pravidel žákovské kategorie	

	<p>turistika a pobyt v přírodě – příprava turistické akce, přesun do terénu a uplatňování pravidel bezpečnosti silničního provozu v roli chodce a cyklisty, chůze se zátěží i v mírně náročném terénu, táboření, ochrana přírody, základy orientačního běhu, dokumentace z turistické akce; přežití v přírodě, orientace, ukrytí, nouzový přístřešek, zajištění vody, potravy, tepla</p> <p>plavání (podle podmínek školy – zdokonalovací plavecká výuka, pokud neproběhla základní plavecká výuka, musí předcházet adaptace na vodní prostředí a základní plavecké dovednosti) – další plavecké dovednosti, další plavecký způsob (plavecká technika), dovednosti záchranného a branného plavání, prvky zdravotního plavání a plaveckých sportů, rozvoj plavecké vytrvalosti</p> <p>lyžování, snowboarding, bruslení (podle podmínek školy) – běžecké lyžování, lyžařská turistika, sjezdové lyžování nebo jízda na snowboardu, bezpečnost pohybu v zimní horské krajině, jízda na vleku; (popř. další zimní sporty podle podmínek školy)</p> <p>další (i netradiční) pohybové činnosti (podle podmínek školy a zájmu žáků)</p>		
<p>Činnosti podporující pohybové učení</p>	<p>komunikace v TV – tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály, gesta, značky, základy grafického zápisu pohybu, vzájemná komunikace a spolupráce při osvojovaných pohybových činnostech</p> <p>organizace prostoru a pohybových činností – v nestandardních podmínkách; sportovní výstroj a výzbroj – výběr, ošetřování</p> <p>historie a současnost sportu – významné soutěže a sportovci, olympismus – olympijská charta</p> <p>pravidla osvojovaných pohybových činností – her, závodů, soutěží</p>		
<p>žák:</p>			
<p>užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu</p>			
<p>naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu</p>			
<p>dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji</p>			
<p>rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora</p>			

sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí	zásady jednání a chování v různém prostředí a při různých činnostech měření výkonů a posuzování pohybových dovedností – měření, evidence, vyhodnocování	
zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže		
zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci		

7.14. Vzdělávací obor Člověk a svět práce

Ročníkové výstupy	Učivo	Průřezová témata
6–9. ročník		
Práce s technickými materiály	vlastnosti materiálu, užití v praxi (dřevo, kov, plasty, kompozity)	OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Osobnostní rozvoj Rozvoj schopností poznávání Psychohygiena Kreativita Sociální rozvoj Komunikace Kooperace a kompetice
<i>žák:</i> ----- provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí	pracovní pomůcky, nářadí a nástroje pro ruční opracování jednoduché pracovní operace a postupy organizace práce, důležité technologické postupy	
organizuje a plánuje svoji pracovní činnost	technické náčrty a výkresy, technické informace, návody	
užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku	úloha techniky v životě člověka, zneužití techniky, technika a životní prostředí, technika a volný	
dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu	čas, tradice a řemesla	
Design a konstruování	stavebnice (konstrukční, elektrotechnické, elektronické), sestavování modelů, tvorba konstrukčních prvků, montáž a demontáž	
<i>žák:</i> ----- sestaví podle návodu, náčrtu, plánu, jednoduchého programu daný model	návod, předloha, náčrt, plán, schéma, jednoduchý program	
navrhne a sestaví jednoduché konstrukční prvky a ověří a porovná jejich funkčnost, nosnost, stabilitu aj.		
provádí montáž, demontáž a údržbu jednoduchých předmětů a zařízení		
dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy; poskytne první pomoc při úrazu		
Pěstitelské práce, chovatelství	základní podmínky pro pěstování – půda a její	
<i>žák:</i> -----		

volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin	<p>zpracování, výživa rostlin, ochrana rostlin a půdy</p> <p>zelenina – osivo, sadba, výpěstky, podmínky a zásady pěstování; pěstování vybraných druhů zeleniny</p> <p>okrasné rostliny – základy ošetřování pokojových květin, pěstování vybraných okrasných dřevin a květin; květina v exteriéru a interiéru (hydroponie, bonsaje), řez, jednoduchá vazba, úprava květin</p> <p>ovocné rostliny – druhy ovocných rostlin, způsob pěstování, uskladnění a zpracování</p> <p>léčivé rostliny, koření – pěstování vybrané rostliny; rostliny a zdraví člověka; léčivé účinky rostlin, rostliny jedovaté; rostliny jako drogy a jejich zneužívání; alergie</p> <p>chovatelství – chov zvířat v domácnosti, podmínky chovu, hygiena a bezpečnost chovu; kontakt se známými a neznámými zvířaty</p>
pěstuje a využívá květiny pro výzdobu	
používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu	
prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty	
dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu způsobeného zvířaty	
Provoz a údržba domácnosti	<p>finance, provoz a údržba domácnosti – rozpočet, příjmy, výdaje, platby, úspory; hotovostní a bezhotovostní platební styk, ekonomika domácnosti; údržba oděvů a textilií, úklid domácnosti, postupy, prostředky a jejich dopad na životní prostředí, odpad a jeho ekologická likvidace; spotřebiče v domácnosti</p> <p>elektrotechnika v domácnosti – elektrická instalace, elektrické spotřebiče, elektronika, sdělovací technika, funkce, ovládání a užití, ochrana, údržba, bezpečnost a ekonomika provozu, nebezpečí úrazu elektrickým proudem</p>
žák:	
provádí jednoduché operace platebního styku a domácího účetnictví	
ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů	
správně zachází s pomůckami, nástroji, náradím a zařízeními včetně údržby provádí drobnou domácí údržbu	
dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy a poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu elektrickým proudem	
Příprava pokrmů	<p>kuchyně – základní vybavení, udržování pořádku a čistoty, bezpečnost a hygiena provozu</p> <p>potravin – výběr, nákup, skladování, skupiny potravin, sestavování jídelníčku</p> <p>příprava pokrmů – úprava pokrmů za studena, základní způsoby tepelné úpravy, základní</p>
žák:	
používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy	

dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy u stolu ve společnosti	postupy při přípravě pokrmů a nápojů	
dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni	úprava stolu a stolování – jednoduché prostírání, obsluha a chování u stolu, slavnostní stolování v rodině, zdobné prvky a květiny na stole	
Práce s laboratorní technikou	základní laboratorní postupy a metody	
žák:	základní laboratorní přístroje, zařízení a pomůcky	
vybere a prakticky využívá vhodné pracovní postupy, přístroje, zařízení a pomůcky pro konání konkrétních pozorování, měření a experimentů		
zpracuje protokol o cíli, průběhu a výsledcích své experimentální práce a zformuluje v něm závěry, k nimž dospěl		
vyhledá v dostupných informačních zdrojích všechny podklady, jež mu co nejlépe pomohou provést danou experimentální práci		
dodržuje pravidla bezpečné práce a ochrany životního prostředí při experimentální práci		
poskytne první pomoc při úrazu v laboratoři		
Využití digitálních technologií	digitální technika – počítač a periferní zařízení, digitální fotoaparát, videokamera, PDA, CD a DVD přehrávače, e-kniha, mobilní telefony	
žák:	digitální technologie – bezdrátové technologie (USB, Bluetooth, wi-fi, GPRS, GMS, norma IEEE802.11b), navigační technologie, konvergence technologií, multiplexování	
ovládá základní funkce digitální techniky; diagnostikuje a odstraňuje základní problémy při provozu digitální techniky	počítačové programy pro zpracování hlasových a grafických informací – úpravy, archivace, střih; operační systémy, vzájemná komunikace zařízení (synchronizace PDA s PC)	
propojuje vzájemně jednotlivá digitální zařízení	mobilní služby – operátoři, tarify	
pracuje uživatelským způsobem s mobilními technologiemi – cestování, obchod, vzdělávání, zábava		
ošetřuje digitální techniku a chrání ji před poškozením		
dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy při práci s digitální technikou a poskytne první pomoc při úrazu		

8. Hodnocení žáků a autoevaluace školy

8.1. Pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků

Hodnocení vychází z cíle vytvořit u žáků autonomii v učení. Během školního roku učitel žákům poskytuje zpětnou vazbu a hodnocení jejich postupu vzhledem ke stanovenému cíli. Práce a činnost dítěte není hodnocena ve smyslu porovnávání s ostatními dětmi. Sestavování výkonových žebříčků a hodnotících škál je využíváno do té míry, do jaké je přínosem pro vlastní poznání těchto metod a částečně i pro motivaci k učení. V zásadě však způsob hodnocení vychází z principů pedagogického systému Montessori, navazuje na práci dítěte z vnitřní motivace, pomáhá k dovednosti vlastního sebehodnocení, umožňuje dítěti být úspěšné a zapojit se do každé práce. Lze použít i termín formativní hodnocení, které díky použité zpětné vazbě informuje nejen o aktuálním stavu na cestě za určitým vzdělávacím cílem, ale svým sdělením člověka formuje - tak, aby byl na dané cestě dále motivován.

Práce s chybou

Jedním ze základních principů je práce s chybou a oceněním. Hodnocení vychází už ze samotného přístupu dospělého k dítěti, který je laskavý a partnerský. Hodnocení má děti motivovat k tomu, aby poznávaly své přednosti a nedostatky, možnosti a hranice, aby dokázaly odhadnout své síly a schopnosti, učily se plánovat další cesty k sebezdokonalování. Žáci si mohou volit takové způsoby učení, které jsou pro ně účinné a spolehlivé, jsou vedeni k hodnocení své práce. Místo nabídky odměny a pochvaly jsou vedeni k porovnání své práce s danými kritérii, učí se hledat svou chybu a cestu k její nápravě. S oceněním učitel zachází přiměřeně tak, aby se dítě nestalo závislé na pochvalě, slouží především u nových a nejistých dětí k navození pocitu jistoty a bezpečí. Chyba je ukazatelem toho, co je třeba procvičit, zopakovat, pro děti by měla být přirozeným jevem v procesu učení a řešení problémů, je impulzem k vlastnímu zdokonalování. Pro učitele je chyba ukazatelem další vzdělávací cesty dítěte.

Měřítko hodnocení

Jelikož se dílčí vzdělávací cíle žáků liší, je zapotřebí individuálně přistupovat i k hodnocení. Nejzásadnějším měřítkem je tedy hodnocení *individuálního* pokroku každého jednotlivého žáka. Hodnocení dílčích prací a úkolů je porovnáním hotové práce dítěte se stanovenými kritérii. Pomáhá dětem naučit se vyhodnocovat svou vlastní činnost. Je důležité vést dítě k uvědomění, zda dělá práci tak, jak opravdu nejlépe dovede. Hodnocení probíhá také podle *sociálního* měřítka, kdy srovnáváme žáky mezi sebou. Závěry učiněné na základě tohoto srovnávání slouží však v zásadě jen učitelům pro účely reflexe výuky. Podobně i testování žáků je používáno především jako nástroj jejich sebehodnocení - pro osobní zpětnou vazbu a případně pro vyžádanou konzultaci s pedagogem. Další cíle srovnávacích metod jsou uvedeny v kapitole Autoevaluace školy (kap. 2).

Záznamy o školní práci dětí

K průběžnému hodnocení školní práce žáka slouží systematický sběr informací. Děti si zakládají portfolia s výsledky své školní práce v jednotlivých oblastech. Učitel průběžně hodnotí práce dětí komentářem, který obsahuje porovnání práce se zadanými kritérii a navrhuje dítěti postup k vylepšení do budoucna. Děti mají své složky s přehledy učiva, které vychází z očekávaných výstupů jednotlivých vzdělávacích oborů. Záznamové listy jsou pro dítě přehledné a srozumitelné, aby se v nich dokázalo samo orientovat. Jsou pro dítě ukazatelem a nabídkou dalších možností úkolů v učení a pomocníkem v plánování práce.

Vysvědčení

Vysvědčení je formou slovního hodnocení. Žáci a rodiče dostávají popisným jazykem záznam o přehledu učiva, které dítě zvládlo, a informace o osobnostním vývoji žáka. Slovní hodnocení oceňuje porozumění učivu, praktické použití znalostí a dovedností, originální zpracování nebo vynaložení velkého úsilí při plnění zadaného úkolu. Popisuje obtíže a snahu, kterou muselo každé dítě vynaložit na zvládnutí určité oblasti či problému. Dále naznačuje návrhy na další postup při zvládnutí učiva. Na tvorbě slovního hodnocení se podílí kolektiv učitelů.

Vedení dětí k dovednosti sebehodnocení

Se sebehodnocením se děti ve třídách Montessori setkávají každodenně při činnosti se stanovenými kritérii, kdy mají za úkol porovnávat svou vlastní práci s chybovou kontrolou, vzorem nebo správným řešením a samy si opravit chyby a nedostatky. Zpětnou vazbu mohou získat také při spolupráci se spolužáky na stejném úkolu, kdy si mohou sledovat své pracovní tempo, způsob práce a správnost řešení. Při práci ve skupině mají příležitost si vzájemně rozdělovat úkoly a zodpovědnost za jejich společné dokončení. Dětem umožňujeme svou práci často prezentovat.

Vzájemné hodnocení

Věnujeme se dovednosti slovně ocenit práci a kriticky si uvědomit nedostatky, chyby a možnosti zlepšení v rámci komunitního kruhu. Děti tak mají možnost slyšet, jak se dá ocenění a kritické zhodnocení formulovat a vyjádřit. Nejmenší žáci začínají pocitovým uvědoměním a pojmenováním toho, co se dařilo, z čeho mají největší radost, s čím nejsou spokojeni. Postupně se děti učí ocenit konkrétní úkoly, práci druhých a dále přechází k porovnání práce se zadáním a předem danými kritérii, k písemnému hodnocení konkrétních úkolů a skupinové práce.

Za vedení evidence o hodnocení žáka odpovídá třídní učitel, o výsledcích hodnocení informuje daného žáka a jeho zákonného zástupce na společné konzultaci. Učitel jde v oblasti hodnocení žákům příkladem a modeluje žádoucí postupy.

8.2. Autoevaluace školy

Autoevaluace neboli sebehodnocení školy je hodnotící proces, jehož cílem je zjistit stav a zhodnotit činnosti jednotlivých oblastí školy. Získané informace slouží jako podklady

k plánování a následně k realizaci dalšího rozvoje školy. Kritéria autoevaluace jsou stanovena pro jednotlivé dílčí cíle, které si škola stanovuje na každý školní rok.

Oblasti autoevaluace

- průběh a výsledky vzdělávání, soulad výuky se ŠVP
- školní klima
- řízení školy, personální práce, další vzdělávání pedagogických pracovníků
- materiální, technické, ekonomické a hygienické podmínky ke vzdělávání
- spolupráce s rodiči
- image školy, její prezentace na veřejnosti
- spolupráce se zřizovatelem, školskou radou, dalšími institucemi
- naplňování aktuální vize a strategie

Nástroje autoevaluace

- rozbor dokumentace školy, inspekčních zpráv a kontrol, provedených ve škole jinými orgány
- srovnávací a dovednostní testy (Kalibro, SCIO aj.)
- dotazníky či ankety pro rodiče, žáky a učitele
- rozhovory s učiteli, žáky a rodiči
- hospitace, vzájemné hospitace pedagogů
- autoevaluace pedagogických pracovníků - práce s osobními portfolii
- rozbor žákovských prací
- komunitní plánování a vyhodnocování v organizaci
- porady vedení a pedagogů se zástupci školního parlamentu

Předpokládané rozvržení autoevaluace

- hodnocení školy za předchozí školní rok, hodnocení plánů, záměrů, cílů (ŘŠ, srpen - říjen)
- analýza a komunitní plánování se zaměstnanci (srpen - září - říjen)
- analýza a komunitní plánování s žáky (říjen - listopad)
- profesní cíle, portfolia pedagogů (září - říjen)
- sebehodnocení pedagogů (prosinec, červen)
- hospitační činnost (průběžně ve školním roce)
- dovednostní a srovnávací testy žáků (únor - březen resp. dle dalších stanovených termínů)
- dotazníky na klima školy (přibližně 1x za 2 roky)
- ankety či jiné hodnotící informace, podněty, návrhy (nárazově dle potřeby)

ŠVP byl zpracován v Jeseníku dne 31. 8. 2022
Platnost dokumentu: od 1. 9. 2022

Mgr. Jana Zlámalová – koordinátor ŠVP

.....

Mgr. Dominik Liberda – ředitel organizace

.....